چھاپ غلام محمد نور محمد

ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل اللہ امواتا
القران

العہدۃ علی الراوی

کتاب ہذا من تصنیف مولوی علی بابا صاحب سکنہ موضع ہرل کشمیر

المسمی بہ

جنگ نامہ زیتون

بزبان کشمیری

حسب فرمایش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب

و مالکان مسلم بک ایجنسی مہاراج گنج بازار سرینگر

در سنہ ۱۳۴۸ھ

رفاہ عام سٹیم پریس لاہور میں باہتمام نور الحق صاحب چھپا

سبب تالیف کتاب ہٰذا

ہر دم ہزاران درود و سلام
ازوج نبی آل و یاران تمام

از اصحابہ ارکان دین چار یار
تمن ژوتہ ون رحمت حق شمار

ابوبکر آن اصدق صادقین
عمر صاحب آن اعدل عادلین

تتہ عثمان غنی اعلم اعلمین
علی وے اتیجہ اشجع اشجعین

پس از حمد و نعت پیدہ بوز کتی
بوز و درون جنگ زیتون و نتہ
چھوراوی کھان بوز ای دل اون
چہ شہ جنگ خیبر تکبیر درون
علی مرتضیٰ آن شمشیر تیز
کرُن کافرن پارہ پارہ ریز

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ثنا دپ خدایس چھو بندہ نواز
کریم و کرم گستر و کارساز

قدیم ازل مالک لم یزل
بری از خلل خالق بے بدل

سمیع و بصیر و علیم و خبیر
محیطٌ علیٰ کلّ شیٔ قدیر

دپون کن تہ فیکون ظاہر سپن
جہاناہ مزیّن تہ باہر سپن

زمین و فلک ہرچہ دروی بنود
بیک کن ز کتم عدم گشت بود

کرُن آدماہ پیدہ از آب و خاک
ز خاراہ کڈن گوہراہ تابناک

فلک بر ہوا کرد و عنبر بر آب
ہمہ روشن از پرتو آفتاب

بہر دم تمس شو بحمد و سپاس
سپاسی کہ باشد برون از قیاس

نعت حضرت سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم

رسولِ خدا سرورِ پاک دین
امام الہدیٰ خاتم المرسلین

دُتس خالقن پایگاہ رفیع
چھو سوی پیش حق عاصین منید شفیع

سونے آسہی آسہے کر جہان
طفیل محمد زمین آسمان

صحابہ تس سند سار عالی دماغ
باسلام و دین تم چھہ روشن چراغ

[illegible] سنان و خدنگ
[illegible] تیغن [illegible]
[illegible] سخت [illegible]
یلان کلان [illegible] پہلوان
[illegible] جنگ [illegible]
[illegible] مرتضیٰ [illegible]
[illegible] پہلوانن [illegible] زبان

[illegible] پہلوان [illegible]

بچھن پہلوان بزورِ دستیز
کرت قتل فوجس تلِت شور و شر
جگر زالو نہم گالو تھم می پدر
ذرا برونٹ پک تیز بوزت ہمو
وچھو آبس کس زورِ سر پنجہ چُست
کرو جنگ مردانہ بایک دگر
تہ بوزت علی صاحبن زمان
بجلدی سپن دُلدس پٹھ سوار
یوانی لدُن تیر اندر کمان
تہ ڈیشت تہ کربیین تس سوال
غرض چھینہ مہ جنگ تیر و خدنگ
زہر چیز بہتم چھو جان عزیز
تہ چھوک شیر غران مہ باور چھو پور
دپوس حیدرن یدتہ آسوی خیال
دپوان یا علیؓ تتے کیاہ سبب

زسرتا بپامے کرم ریز ریز
پھرت سار عالم ملت زی شہر
زہر کھالو تھم والو تھم سایہ سر
بمیدان داد دلیری دِموٗ
سوٗیدوی پہلوان دپہ چھوی رُست
مرک یا مہ مارکِ ظلم سار شر
تلُن تیغ و بران گرز و سنان
مقابل بتس گوپے کارزار
دمس تیر دارت ہمس زو و جان
کہ ای شیرِ مردان شجاعت خصال
مُدا چھوم کرو جنگ بازو بجنگ
بجز جان لئی کرچھان اک شمشیر
کرو شتیاہ اک چھو کیاہ تتہ قصور
تلُت کیاہ زہ اسباب جنگ و جدال
تلوم کیاہ زہ ساروی سلاح و سلب

اتھن پیٹ باول شاہ مند
علی وسے بارشہ ارجمند
شب و روز منزل بمنزل دوان
رسید نزد رطیبہ عالی نشان
صحابو سہتھ وپانہ آکری
سپاس و ثنا سوی یزدان پرای

دریان تولد شدن امام حسن

پتہ چھی بی بی حسن کہ امیدوار گاہ
پہ خبر شد از مرتضی باردار
سپین پام نہ ماہ کامل ادا
شدس وقت زادن بفضل خدا
چہ مروسی زاس فرزند خاص
مبارک قدم یمنت اختصاص
چہ خورشید تابان رخ انورش
عنایات یزدان سایہ سرش

۴

پوانی نتی بیبین بر زمین
وتہت گل گنڈت آیہ پیش علے
بصورت حسین آس سیرت حسن
علی صاحبن ازدل خواستگار
کرت فتح خیبر برت کیشر کال
اما وقت رخصت دپوس بیبین
جدائی بو چانی ذرت کریکہ
ولیکن کرم ید مہ باری عطا
چھو کیاہ نت مہ تجویر بادت گژھم
ونت دارہ تھاو کرس کیاہ بوناو
علے مرتضاان دپوس دتھاو
بہ چھے واج رومال تھاوس رژہ
نشانہ زہ یم میان کرزس سپرد
نشانہ وچھیت پرزناوت یکن
اگر گور آسی نہ رچھزن بغور

پرون کلمہ ولول رژن پاکدین
باسلام و دین روشن و منجلے
صنوبر قد و گلرخ و سیمتن
کرن در نکاح آن ستودہ شعار
روانہ بطحا سپین شاد حال
کہ ای شاہ مردان امیر زمن
زہ رتتوی بو ساعتس رت کریکہ
زنسل تو فرزند صاحب صفا
ونھاہ تازہ ترجان ہا وت گژھم
گبور آسہ ید کور سارے مہ باو
گبور آسہ کرزس جنیغہ زہ ناو
پرزہی کیفیت ید وہ بالغ گژھت
مہ نشہ گژہ راہی کرن شیر مرد
سو فرزند دلبند رچھہ دار کن
نشہ پانسی یتھو نہ کڈہن ژہ تور

دپن رحیم جان
وچھن وداید کیا سرش نیچن
زنگ چھاو نیک سرسہ پیر و دروہ حسنت
شیرو بنیر چھوکیہ دپاب و درت
سپن چاپر بالہ خرد غلام
سپن سر سپتہ نور انتمام
بخدمت مہیرن تن بصد ادب
نہن کت رچھان ژن وینہ
رہن تار ناون پیش افعال نیک
کہ وی زاہ چھپ ان سعد فن تیشکن سکہ راستہ کال
چھ طلبی پر ان تغ عطا خوانی مکتب صنف
شب و روز بعلم پیدو سپن سپن پاد کارزار کال
ان فن کن تہ و مکردی کرو بازی ون تہ کردن صاحب
ان الہ بن ی ونیہ بیہ وزہ بازی کر پادن سالہ شرو حسن بخش
سپن چاہ دہ پیر شانی کاوک ورزشن و کپتن

دو ہہ اکہ ازژاٹہ ہل گرہ آو
چھو کنت جایہ آسان سوعالی مکان
پرژہان ژاٹہ باجی مہ چھیم رۄزمر
گرژہان چھوس تمنی کُل لبمنہ خبر
وچھُمنہ اچھو زاوتہ تا این زمان
دپوس والدین بوزای نور چشم
پدر چھوی ژہ آسان مدینس اندر
سو پیغمبرس یارعالی وقار
سو شیر ژبان پہلوان گران
نمرن تیغ تم از عرب تا عجم
نبی رحمتس خاص اماد سوی
چھو نصرٌ من اللہ تس از قدیم
تمی زیون خیبر مدینہ نیتھی
کرن کُشتہ کم کم پہلوان دلیر
کرُن پارہ مرحب بیکضرب تیغ

دپون والدین کیاہ چھو مالیون ماو
ونوم وارہ تمسند مہ نام ونشان
ژہ تمسند بچھو چھکا سی ون خبر
کُسند چھوس بو فرزند کس چھوچھم پدر
دتم زود ہاوت ژلم مہ گمان
مہ پک حفہ خاطر مہ گرژھہ تبرخشم
علی شاہ مردان عالی گھر
سولتس سرورس ساتہ ساتہ لگار
تمس تس چھونہ شیر واژدران
کرون دین روشن نکفرہ دژم
بدنیاو دین مے خداداد سی
وفتح قریش صلائی سلیم
بتھے گو ہین ضرب سِکہ دِتھے
ہز بردمان کیت آہن بزیر
مرُن تمسندی آم وارا دریغ

جدائی مہ چھیم چان مشکل زرن
تہ بوزنت امامن تیاری کرن
ہتون رخصت از والدہ یام تام
بکوششِ دران راہ دور ودراز
شب و روز منزل بمنزل روان
نہ واقف گمت زاہ بکار سفر
چو نزدِ لب شہر بطحا رسید
چپ و راست تراون نظر سوچہ
اندر زاو باغس سو فرخندہ فر
امام حسن ہم امام حسین
دوشی بارنی آسِ بھیرہ کھول
وچھان ایستادہ امامِ حنیف
وچھت بیرہ گو سخت بے اختیار
بیکدست رٹنگ ورد و دست و دہ
علے وللّٰہ سٹھاہ خشم آو

مگر چارہ کیاہ چھوم ہیم ژُد کرن
برائی پدر جان نثاری کرن
روانہ سپن رود حسب المرام
پکان بے محابا کران ترک تازہ
پےٗ اشتیاقِ پدر ہر زمان
نہ جز حق بمتس کانہہ نہ یارِ سفر
بچھے غلبہ کرنس نہایت شدید
بیکسو و چھون میوہ باغاہ نکو
علے مرتضا اوس باغس اندر
جگر گوشۂ مرتضا نور عین
علی مرتضی بوک والت دوان
بچھے سیت گومت نہایت ضعیف
امامن دوشن لوگ تم زور زار
کھنے بوٹھ چون شیر غران مست و
دیوتس ہیرچ و نہ ون انہہ تراو

کڈن نام رومال واج از بغل
علی صاحبن پر زن تم نشان
رٹون در کنارہ سو جان عزیز
ژہ چھوک میون فرزند نورالبصر
نکھس پٹ تلون پانہ شاہ حنیف
اندر ژای یامت بہ دولتسرائے
کرامی مرتضی حیدرِ نامدار
زہ فرزندم میانہ جانک عزیز
پکن پا پیادہ اتھہ واسہ پاٹھہ
دپوس حیدرن بوزِ بنتِ رسولؐ
بفرمانِ پروردگارِ جہان
پہلوان جنگی ہزاران ہزار
کرت صفہ خالی مرت بادشاہ
ستن دوہنی کرمہ تس بیت جنگ
ستی دوہہ پادم سہ شیرِ غرین

نشانہ یہ چھم بابہ سنز بے دغل
تلون زود فرزند عالی مکان
دوان بوسہ چھوس بر سر و چشم نیز
علی مرتضی چھوس چانوی پدر
شہرکن پکان آی ژونوی شریف
پرژھوک حضرت فاطمن ماجرا
یہ کس چھوی ژہ بر دوش کرمت سوا
زہ نورالبصرم جانک عزیز
ژہ چھنا اس بات ازیم زہ پاٹھہ
یہ فرزند چھوے گژھ مہ خاطر ملول
سپن یلہ بر شہر خیبر روان
سپن مار ہارِ درتِ من بیشمار
سپن مرحبن کورمہ روبراہ
دوال کمر ہمچو شیر و پلنگ
پرون کلمہ ول آیہ دررہ دین

منصوبن چھتھمنی جان نثاری کرن | بصد شادمانی نیاری کرن
ونہت آیہ یکبار ختلی سوار | شگفتہ دلس مثلِ گل نو بہار
شب و روزہ پویان بطیبا رسید | سعادات جویان بطیبہ رسید
دوان دراس برونٹھ محمد حنیف | حسین و حسن سہ برادر شریف
دوان بوسہ ہُن بن بفرزندگان | سپاس خدا ہردمش ہر زمان
ثنا تس حقس یم رہ حق دیُتم | بدنیا و دین یم بہ رونق دِتم
اگر مو یہ والن ہنم مہ زبان | دپن حمد بید بروز و شبان
کھسم زیادہ زیادہ وسم کیانکھ | ثنا دپ دپی یدہرن می یکھ
اندرژایہ درخدمت فاطمہ | ادب ژُر رچھن حرمتِ فاطمہ
سہ خاتون جنّت بتس مہربان | سمت باخوشی روزہ روز و شبان
یمن نیک خوین نہ کنھہ تم خیال | رضا بر قضائے خدا شاد حال

رفتن امام حنف بہمراہ فرزندان حضرت صدیق و فاروق بر آن شکار

ونی بوز القصہ حالِ امام | زافعال و اقوال و حالِ امام
امام حنف آن امام ہمام | سر بردلان دہر نیک نام
نہر بردمان غازی کامگار | جگر گوشۂ حیدرِ نامدار

دپان فیرتت جنگس سو لبہ
بناگاہ وچھک اکناجی سوار
پکان سخت بادبہ ولولہ
ننن منہد سوا فسر کرت آو دور
امامن سہ معلوم کراز قیاس
بصورت حسین و بدمثلِ قمر
یوالی مقابل سپین با امام
کنک چھو توہی میان چھونا خبر
گفن منزہ ہن ٹاے اڈ و رتہ مار
پرندن پرندن چھو ہیبت گمت
دلیرن چھہ ونہ میانہ قہرچ خبر
توکتہ جرأت برین کوہسار
خبر میان چھونا کمہ مست چھو
نہ میانہ رستہ توہی چھو قضا
ونوپُزمہ چھو کم تہ آمت کتے

نسکاراہ کونے آک نہ روبرو
یوان تورہ از راو آن کوہسا
ہزبرن تہ شیرن اڑان لرزلہ
اماسن کنوہی یت تلُن سخت شور
زنانے چھو کرمت یہ مردان البابر
بسیرت یل تندخو شیر نر
بلندی و تیزی کرنوی کلام
چھہ نا قہرہ میانے نشان شیر نر
درن منز مرن ہیبت گرگسار
درندن گزندن چھو وحشت گمت
توہی کنہہ چھنا میانہ ہیچ خبر
یہ کہسار میانوی چھو جای نسکار
نسہ ناچیالا دنہ بردست چھو
لبو توہ بنوون بیکدم سترا
یکایک گژھو مارہ ون ٹھہ ٹے

نتی زانو نی مرد نامرد چھک
نہ بوزت وین کہنہ چھنہ اتھہ خلاف
بوچھس دختر بادشاہ ارم
چھوکیاہ چارہ اس کہنہ چھنہ یادم
کتھن کرمہ چھہم زیب تیتوں وپان
کرو جنگ مردانہ بایکہ گرہ
چھو کھے مرد کر ضرب اول رہا
اما من وپوس کرچھہ شرھ کتھ روا
دویم چھم نصیحت مہ ہی از پدر
اِنی بدُ زہ پٹ دشمن کینہ ور
کڈن نہ تس چی ہین ژندوزی
توہی ژنڈ ملا مسلہ اوّل بگر
یہ سوروی چھو دوست پرُ دگار
تہ بوزت سہ تیتوں پین خشمگین
بخشم وقہر آیہ دوری دوان

زنانہ زنانن اندر فرد چھک
زنانے یو چھس عذر تھاوم معاف
ژہ فرزند خاص بنی محترم
دو شے پایہ والی چھہ عالی حشم
پہلوان مہ بیشت چھہ وزن ازن
چھہ کر چارہ ون حیلہ بلہ مہ کر
وچھت کیت ژہ چھک مرد زور آزما
بو اول کراز خم برزن رہا
مہ وپت چھہ تم بار ہا ای بسہ
اتھیں کنت کڈت تیغ بران بہار
اول مسزی ژنڈ ژہ پانس ہمی
چھو کھے پہلوان ژی ہا زخم کر
مصافس اندر لاف ہن نہ بکار
تلن نیزہ دوست ازروی کین
دتن نیزہ برپشت شہ پہلوان

چھہ ہم ژور زن عربک ور مند — مہ آنہم کرتھ ہم اسیرِ کمند

یمن آسو ژھو پہلوان اک دلیر — بیک ضربِ نیزہ سو آنوم بزیر

سو مارتھ تہ ہم ژور آنہم رٹتھ — بیک بار اکسی کمندی گنڈتھ

یہ بوزتھ تہ حیران امیر و وزیر — سپن ور تعجب ز برنا و پیر

تمن آو نہ انہہ کینژے اعتبار — چھہ عربک پہلوان سٹھاہ زور دار

کروس بادشاہن سٹھاہ آفرین — ہُز بر دمان چھک ژہ شیرِ عرین

کرن رونہ وی قید خانس روان — ہتون رخصت آ زنتہ سوئی محلہ خان

اندر ژایہ راگن لباسِ زنان — کنیز والس خوان کرن نوشِ جان

فرستادن بادشاہ فوج مسلح برائے آزمایش امتحان بہادری جاریار

شب اندر سراپردہ ہر سو زدہ — بہ بستر بلے تند پہلو زدہ

چو در خواب شد آن دِلنواز — کنیزہ دوان موٹھہ تہ وگدگ نیاز

زندان دوان خاصگانِ خدا — پمت تم گمت یار یارس جُدا

نہ چندان متن غم ز زندان دار — مگر از غمِ یار در نالہ زار

صبح قلوتہ میران وزیران تمام — بخدمت شہس آئی کرس سلام

اسمت سارِ افسر تہ بیہ جرگدار — سپن حاضرِ مجلسِ شہریار

دلیران و مردانِ جنگی اساس
نی گرزہ سوزوک ختلی سوار
اگریم رٹِت آنو نک در جدل
چھیم شیر دل پہلوان نامدار
نہ بوزِت نہ شاہن دپوک ڈر زبان
ززندان کڈک ژونہ وی یا تام
دپوک پادشاہن دران انجمن
لبک یام رخصت زِ شاہِ ارم
ہشہن فوج کرتام دردم تیار
بے چیدہ چیدہ کرک ژور ساس
کرک پانہ شاہن تقیّد سٹھاہ
پکان و نہ تمِ آسِ فکرہ کران
ہنا آسِ از شہر درامت نبر
بستی کرُن آسِ جولان کران
یوانی کروک گیرہ اَنداَد نمتن

پِہن ژون پنہ اس کڈوک ژور ساس
کرن تیہو متن سیتبہ کارزار
چھوپُز بیب زیتو نہ ون تِہ بدل
عرب فوج مشہور ہر دیار
مِہ منظور تھاوم کرو امتحان
ہتن گرُنہ ہتھیار توہک تمام
گژھو باخوشی ون بسوئی وطن
بسوئی وطن تیز تراوِک قدم
جوانانِ جنگی نہ مردانِ کار
روانہ پدہ نبالِ مردانِ خاص
گژھن زندہ آسن رٹِت خواہمخواہ
ودان در غمِ چار یار افسران
پتے واتو آن فوج بیداگر
اتھن نیزہ تہ گرزہ تیغ بران
ہزُبر دہان تِم نِنہ اہرمن

صفا صف تِن صفہ غالی گران
عذاب وتوک قوت بے شمار
زہم بردر بدتہ فوج کفار
پران آس تکبیر نام خدا
کران کافرن سرزنن ہاو جدا
وتہان شعلہ آتش تیغ نمایان ...
کران راہِ حق جس سرانو ... دِیر
[illegible]

گرفتار شدن چار یار از دست

شہن زانو ون فوج برہم سپُن — بخشم و قہرِ ش وزیرس پون

وزیرو کرت فوج سارُوے بباد — دپُت چھُمنہ خانو نہ ہند اعتماد

وزیرن دپوس شاہ زورآورہ — اپُز ما و نوم کر نہ پانے مرد

مہ خانو نہ ہند آم کرا اعتماد — یتھن شیرمردن ژٹیا در فساد

دلیران و گردان جنگی اساس — یمن ژورہ نے پٹ کڈ ژور ساسر

قوی ہیکلو ژو نہ وی تھو فروک — یکایک یمن قتل سارن کروک

نہ کانژاہ یموُ منزہ ایہ رژنگ — نہ کینسے دنگ زخم نہ سر ژنگ

سپن بلیہم شیرمردان بجنگ — بلا شک اُن سارُہ عالم تبنگ

چھوئی چارہ ون فوج سارُوی نشڈو — بشیری یمن سبت وارہ لڈو

سارہ نیرو زبرنا و پیر — بہرگو نہ آنوک کردہ اسیر

گڈوک بیکقلم سارُ فوج گران — سپاہان و گردان جنگ آوُرن

نقارہ کرو سخت نزدِ شہر — بدیوانگی درا سے ساری نیر

بمیدان نلوک سخت جنش و خروش — شرا یاہ چھنہ کہنہ ہُوو کنہ ہوش

کروک صفہ استادہ در قلبگاہ — و چھیتہ غازیو سوی حق نیو پناہ

خدایا ژہ کرون یمن یاوری — چھہ چانی دلیری تہ ژی داوری

سلاح و سلب کرنہ زیب بدن
گرس پتھ اول گیہ پیش پدر
کروت کیاہ ژہ ای شاہ بعقل و ہوش
بدست خود آنُت ژہ فوج زوال
فرن تام شبدیز تراون قدم
دوان آیہ از خشم در رزمگاہ
سواراہ وچھوک تند خو بیشمار
وچھت پرزنگ بام وحشت نیوک
مٹھوک جنگ رود کنہ کنہہ اختیار
یوانی کرن کریک باصد غضب
یقین کرزہ تو ژونہ وی رٹت
کرو فوج برباد نھاوونہ یاد
اگر چھ پنن زندگانی بکار
تو تام ہتیار تراوک زبیم
انن تام بستہ کرت از کمند

سوارہ بخشلی سپین زرین
کرُن حال بداہ تس سخت تر
کرت بلیہ شیر مردان جوش
شکستن ولوہی نالای بنگال
اتھس کت نبی تیغ ہت رستم
جوانو کرک تورہ تس کن نگاہ
زسُم سمندش وتھانی غبار
رہت گے بیکبارگی لرزہ کھیوک
بغم گے گرفتار ہر چار یار
تلو کیاہ بہ غوغا شور و شغب
کلہ تراوہ موون یکایک ژٹ
چھہ ماوُنہ زندی یوک اوستاد
بہ ہتھیار تراوہ و بجز کارزار
دپک ون چھو محافظ ربِ کریم
بہ پیش پدر آیہ بس شادمند

دِتم وَن یہ رخصت لبمنہ قرار	وچھن پانہ بو پانہ شیر جبار
مبارک شہن لَس کرُن آفرین	برو با خوشی چھک شہ شیر غرین
زِہ ہیو آسہ گر کانہہ دویم پہلوان	ہنر بر دمان چھک شہ بہ ہر زبان
لیون یام رخصت تہ تراون قدم	براہ مدینہ بجاہ وحشم

داستان

بیا ای علی مختصر کن کلام
اول در بیان ان زہ حال امام

اماس بلہ لگ سہ ضرب شدید	یقین آو خانو نہ گے تم شہید
رٹت نین تم یار تراون قدم	بصد خوری سوی شہر ارم
اماس پین آسو بیت اک غلام	چھوراوی لکھن آسو مقبر بنام
بجنگ تم وچھت آسو بیت کہوت	زوجشت کو مس پٹ چھولت گمت
بلہ بیب زیٹو نی ژوریار	سو مقبر وست آواز کو ہسار
اماس اول فیور سوی ندانِدے	لگے آغہ میانیو بو زنی فندو ندے
زِہ چھک آغہ میانوی بو چانوی غلام	مژر چشم بادام کرتم کلام
لدان خاک برسر دوان تہ زار	کہوان غم دوان نالہ بے اختیار
امام ہمام آسو بے ہوش جان	گمت سنگ وارہ زضرب سنان

دپون مغربس ول کرم آشکار
امام ازچھو در غم گرفتار و زار

ونس مغربن سارٕ رودادو حال
بزنیون سپن سخت جنگ و جدل

کرُن تنگ در جنگ بر کوہسار
بشدت گنڈت نین تم ژور یار

دتون ضرب سنگین بہ پشتا امام
ز وحشت سپن مندن نتہ شام

وسِت آواز اسپ بیہوش پیو
بقلین بیوٹ زینو نہ از جان گیو

وچھت وارہ تس تیز تراون قدم
بدنبال یاران بقہر و ستم

کرون ژونہ ون ہیبت سخت تیز
ژھنو ول یہ ہتھیار تراوت تیچھر

نتہ ون بیک گرزہ گاو سر
ورت تھاوہ مو در زین بیر بسر

وچھونا یہ افسر پتن شیر مرد
چگونہ بیک نیزہ جانن اسپرد

تمو تراو ہتھیار یکبار گے
گرت نین بستہ بمعہ بارگی

گژھت تم امام آو ندت بہوش
تلون سخت از گریہ جوش و خروش

دنی کیاہ امس حیلہ کم و نم
بزورہ تلت بیت پالس انم

نہ بوزت دپوس والدن ای پسر
گرت سخت شرمند ملکس اندر

علی پہلوان خاصہ جانوی پدر
بمہ ہش مادر دوشی شیر نر

ژھیو پہلوان شیر مرد و جوان
بجنگ چھاپوان تنگ ہیبت گہون

تھہزو کتھو غیرتن کڈ مہ سر
ولیکن چھو سارے و بدستِ خدا
بنوی تس ونک تیز تر اوک قدم
گژھہت تم سپن والدہ ہوشیار
وچھہن نہ تتی یام حضرتِ امام
قسم کھیوا امن نہ راہی سپن
بشہرِ ارم کرمہ عزم سفر
گژھہم والدس اَتناون سلام
دِنُن تِمی نہ تھاون قدم برکاب
یہ بوزت انس والدس اضطراب
کنیزی دپون اندرہ کڈ ولوے
یتارہ انس زنہ لاگن پوشاک
گنڈُن سارِ تہیا اسبابِ جنگ
علی و لِے شیر دلدل سوار
وچھوک جنگاہ و سخت و سہیم

وہ کرفیرہ پت زاہ بغیر از ظفر
دیم یدسو نصرت نہ نیرم مُدا
بامید حق سوی شہرِ ارم
برآمد برہ ون بہر آن نادار
کنیزی پرزہن تم ونس سوی پیام
دپُن والدس ن گژھہم سئی دپُن
وہ پت فیرہ کرزاہ بغیر از ظفر
دعاون کرُن گژھہ ہر صبح و شام
کنوین سو مقبر ہتن ہمرکاب
پراکندہ دل گوس عدسنہ تاب
یتارہ پوشاک علی و لے
کرون رخت مردانہ بے ترس باگ
زگوپال و خنجر سنان و خدنگ
بجنگل گمت آسہ بہر شکار
مقام درندان پرخوف و بیم

کرُن راے وِل قید نتھاون یتہ نیت
کرُن یُد وہ تمہ میون حاجت روا
کرن بستہ یکبار آتن رٹُت
اندر ژاو در خیمہ مرد یہُود
وچھان آسو تا دیر شیر جبار
قدم بانہ تراون بدنبال وے
پکان گو علی مرتضی دور تام
پس از شام پویان بجائی رسید
بسوئی درِ خیمہ تراون نظر
علے وے شاہ دُلدل سوار
قمر آسو گریان کران زار زار
دوان گو مژرِتھ سو بندِ گران
دوشی بیٹھ خوژم بدریا کنار
یہودی تلن نندر و تہ زود
تھی بوزتھ دراو مرد یہُود

تتی دیوہ پانے علی پیہ بیت
تتی اند ایمان خدا چھوم گواہ
درخش اکس سیت نتھاون گنڈِت
بامید خشنود مسرور رُود
قمر واتو نہ گے سٹھاہ بیقرار
تعجب سٹھاہ آس در حالِ وے
تتی لوس وہ آو نزدیک شام
یکے خیمۂ خاص برپاے دید
درخش اکس سیت گنڈِت قمر
ہنار ود دوری بدریا کنار
علی صاحبس رُود نہ اختیار
رہا شد قمر آو حمذاہ پران
قمر نہ علے شاہ دُلدل سوار
یہ قیدی یوان چھمنہ مہ درنظر
اتھس کت ہتھن تیغ بران زود

سو بوٗ مرد حقدان سٹھا حق پرست — لگس سخت کھیونس دلن بد شکست

وتھہت ژلو تہ دپونس تتی شکلہ دل — کرس خالقن تام صورت بدل

نہ روزس جوانی نہ حسن و جمال — دوبارہ ادہ وچھنہ سوے باکمال

خدا زانہ کس آسہ کور کورہ بکن — نہ بوزس کنی نیب نے دراونٗ

امی ژرھ سٹھا چھم مہ خاطر ملول — کران عرض چھس یہ وہ تھاو قبول

دعا نہ گرو سوے پروردگار — گنہگار نی سوی چھو آمرزگار

یمس یدہ بنی پرون حسن و جمال — پری کلمہ ون تراوہ کفر و ضلال

تہ بوزت علی صاحبن کر دعا — بسوی خداوند ارض و سما

خداوند گارا ژچھوک ذوالعطا — برحمت امس کرتہ عفو خطا

ترس بیہ صورت تہ کرتن جوان — بتھ یہ دوشی یم چھہ ژی گن نوان

خداین اجابت کرٗس دیہ دعا — جوانس سپن حاصل مدعا

زنانے لبوس بیہ حسن و جمال — فلوبن لژ لوس سا رغم تہ ملال

زنانہ سپن نازنین تازہ تر — زیادہ لبین صورت از پیشتر

قبیلہ بنیون سار سنبرتانٗ — تمن بنو بنوے سار حقیقت ون

پروک سار وی کلمہ یکبارگے — گجک دوی ژچک سار آوارگی

٢٠

اگرچہ مہ از عقل معلوم کر
وے آسہ بُسہ دختر بادشاہ
ژہ اہی دختر بادشاہ اِرم
یہ حسن وجوانی گری نہ وفا
یتوی بس ژہ بیگانہ ملکن مہ فیر
عمر راورِتُون تو راہ کر خیال
زنانی ہُن گنج خانس اندر
تہ بورنت زِتون سپن خشمناک
ژہ کمہ پاٹھ کر تھم زنانہ مہ ناو
تمو دپو سہ فیرت انت یام دور
تمی آنہ می یا نہ کر مک سرہ
اما بوز کھے بتھو خیالاہ ژہ تراو
دپوس بیب زتبو نہ فیرت نہ سنگ
مرگ یا مہ مارک وہ کنہ چھو بنہ دور
دپوس والدون مکر نہ یاوہ جوش

دماغ ہز بری ژہ اندر چھو زور
سہ از پردہ نیرن چھہ مشکل گنھاہ
ہنا شرم کر تراو بتھو چم دخم
مہ ونو می صفا کال والی جفا
چھو سوی درکار پردہ مہ نیر
دو ہہ اکہ اسی وہ پانس سوال
چھو بہتر مرُن زاہ نہ نیرُن نبر
دپون نس تبندی بی ترس و باک
گمانہ ژہ چھوی کیاہ نشانہ مہ ہاو
رکا بو نیر ڈ بیٹھ بم زہ کھو
زنانہ یہ دراز چھہ مردان وہ رہ
یہ حسُن و جوانی ژہ دو کن مہ ہاو
مہ باشیر مردان ہمیشہ چھو جنگ
کرو ون اتھا اکس سیت پور
نصیحت مہ کرمے بجان تھاو گوش

خدا ین دعا تھاوِنس مہتاب
براہِ دِگر آسو درامتُ امام
بناگہ اماس بدل پیو خیال
رٹون گرُد پُن قنبرس ای غلام
بوزان چھوس ای قنبر با وفا
رِہ دور بسیار منزل چھو زیوٹ
زہ پت فیرِ ول کھین ہا ین کوہسار
کوہس پٹ کھسِت وُر ترِاون نظر
کران جنگ ڈیٹھین تمی زورمند
ٹکان وتھو سو فیرِت اماس نِش
دپون آسہ نہ تیون آمژ بیئے
ورُن گرُد بدانسو ترِاون قدم
بیک دم وتن تار از کوہسار
نظر ترِاون تہ ریتون جوان
نکھہ آو تہ پرزہ ن والدہ

برحمت ٹکان لس کرُن فتحیاب
پکان سیت ہت آس مغیر غلام
رمتہِ والدس آسہ الفت کمال
سٹھاہ والدس میون حب تمام
تتے ماہیئیم مادر باصفا
تُتندیُن بایُن راہ ماگژھ کریو
پتی مایون دُشمن کا نہہ سوار
وچھن لشکراہ اک ز طرف دگر
اکھا نیو رٹِت اکِ بزورِ کمند
اماس یہ بوزِت نہ حیرت انُن
رٹت ماتمے والدہ از نیئے
دوان آہ گومُت گرفتارِ غم
وچھن فوج بسیار خنجر گذار
ٹکان پرزہ ناون پہلوان تن
گرفتارِ بندِ کمند آمدہ

اما من تسنز ژنڈ رٹ بر سپر — زده ضرب خودرا برو زود تر
بلغز بد زیتون از جاے خود — بزور سپر ضرب او کرد رد
کو ہیں لایہ ہے بد سہ شمشیر تیز — بزور ویش ون گژہ ہس زیر ریز
ولیکن سہ زیتو نہ جنگی پلنگ — نگر دید از جنگ آن شیر تنگ
کروک اک اکس سخت تر ذہ ون — اکس خوتہ اک شیر نر زن گرن
کرک تیغبازے تمو تا بدیر — نہ کس فتح کرد و نہ کس گشت زیر
نبھر آیہ زیتون اندر جدل — کٹارہ کڈن ولولی از بغل
اما مس دپون ولہ شیر نرے — کٹارہ منتھن ون زہ ٹکرہ کرے
اما من تہ شمشیر کر در نیام — کٹارہ کڈن از بغل یام تام
سٹھاہ اک اکس پٹ کٹارہ دپتک — اکس اک کرن پارہ پارہ ہتک
دوشی آیس پردل تہ جنگی جوان — چھو نہ زخم کس بر دگر کس لیوان
کٹارہ وتھان شعلہ زن وزلہ — وچھان آس چشمن گژہان زلہ
کرک زیر تامت کٹارہ لڑاے — ہزبرن تمن کہنہ کر زخم آے
دپان آیہ زیتون بمثل پلنگ — دتن چنگ لتس در کمر بید رنگ
دو دستی بجشتی سٹھاہ کر نہ زور — ڈلو سہ سو از ضرب خود او ریور

دوبارہ ونن بیب بیتون شہ زار
مہ زانم لبم از مراد درون
دپوس والدن کیاہ زہ آسوی آم
دپن ہی مہ آسوم زجنگہا خیال
سو بیشک ہین سرتہ افر کرن
توی پانسی سخت مروان گرم
سٹھاہ ملک ڈیٹھم سٹھاہ پہلوان
برابر مہ کانہہ پانسے آو نہ
بجنگ مارت چھم سٹھاہ پہلوان
ہنن کن مراد دلی از بوم
تہ بوزت دپس والدن ای پسر
یہ ون سن سپن کرمہ زہ شکش
اگر مارہ ہن این عزیز و اسیر
امامن تنی واج آہستہ پیٹھ
پرون کلمہ از روی صدق و یقین

سوئی والدہ باہزار انکسار
بظاہر گومت بخت چھوم سرنگون
بجلدی ونم بوکرے اعتماد
مہ بن پہلواناہ کرم پایمال
کرس بو فدا سر تہ شوہر کرن
پنون پان می ملک گردان کرم
سٹھاہ شاہزادہ وچھم نوجوان
مراد دلی کینہ نش دراو نہ
سٹھاہ شاہزادہ لدم قید خان
مگر آسہ نے بخت کس کاسہ یوم
مہ مارن باآہستہ والن پیٹھ
بوات خوش گیس زہ تی زخم
یقین کرزہ بوزاہ تہ بخشے نہ شیر
سپن شاد ازادار بہیم وشر
کنیزہ ہتن آیہ درراہ دین

رفتن زیتون همراه والده
امام حنیف در شهر مدینه

قدم تیز تراون بسوی ارم
ماتون رخصت از والده بازم
کی بیتو کینہ زون شاہ
چیون والدس تیرون شاتھ
اراده امس ننگ آنگ پیم
یهودی ژه آسنگ بنگ باپیم
ستہ بن تاب و یار بجنگ
گژھ والده چهم بیمه از زخم تنگ

چو زیتون با والده شد روان
وچهو کی کافر اه آسو برونهہ طوان
یهودی قوی هیکلاه زور وار
سیه روی بدخوی بی باک و غدار
شکارس سپو بود را مشکو فتح پت
پهانی ترپین تن برونهہ طوت

ژه زیتون پهلوان سٹھا زور وار
نتی فیور پت آو جلدی ووان
گژهن کیا ژه آہم بیہ باز گشت
امامن دپوس پیوم دردل خیال
وتی ما کرِم والدس سیت جنگ
نہ بوزت نہ زیتون سپن شرمسار
کرون عرض دستبہ ای باکرم
مہ شرمندگے برو ٹھہی چھینہ کم
ژه تہ والده ژانسی پت مدا
اگرچھو نہ میانوی توہی اعتبار
گژهی خوش تہ وعدہ پروی بونم
امامن کرون لبتہ از زبان
مہ وعدس تهندس چھہ کرہ اعتبار
یہودی چو گرد دبجنگ ناتوان
پرت کلمہ ولول کرت جان رہا

امس نش چھو کیاه عہدسی اعتبار
دپوس والدن وتھم ای شیٔ جوان
بو فکرن کیس ڈل ونم سرگذشت
چهہ زیتون زبردست جنگ وجدال
چهہ زخمی گژھتہ انس بایہ تنگ
امامن مہ تهاوم نہ کینہہ اعتبار
کنیز کمین زرخریده توام
برائے خداون مہ تے بخشتم
کروم راه حق ون پنن پانُ فدا
بدست تو وادم ہمہ اختیار
گژهی خوش تہ گنڈت مہ تتو سوزم
کنیزاه هتھن سیت زیتون جوان
مہ ژاناونت چھیم بہ بسیار بار
چهہ ولول پران کلمہ از بیم جان
یہودی چھہ آسان پتھہ پرد غا

پیلے زورمنداست ینیون نام
ونستام کم کم پہلوان دلیر
امس کانہہ اکھا گرگمت آسو زور
چھو فرزند میانوی ام حنفت
مقابل مُتس آ بہ یامت بجنگ
چہ در جنگ تیر و چہ درجنگ تیغ
بگرزہ گران وسنا نہاے تیز
پتو کرکھ کشتی بیکبار گے
اتھس کت رُٹن ہیچو گل برگر
گری ریزہ خشخاش یم استخوان
تہ بوزِت گیس باک نیرت ٹڈی
گروم تو بہ از کفر و جہل و کین
امام ہُمامن باتباع دین
پرت کلمہ دیوس کروم در نکاح
امامن تہ از جان و دل کرقبول

چہ شیر افکنی کاروی بردوام
بزور و بقوت اَن ام بزیر
بہر سوپُت امندوی آسو شور
قوی و دلاور ستھاہ پُر شرف
ہزرن تمی کریہ درجنگ تنگ
اَن تنگ درجنگ خود بیدریغ
کرک اک اکس پٹ نہایت تیز
امامن تُلت نیہ از بارگی
دِمت ون درِت بر زمین یا قہر
مشی زور و قوت نہ تاب و توان
مہ مہ مضطر اکر دوبارہ لڑی
پروم کلمہ دراس تہ از راہ دین
باہستہ وا جن تمی بر زمین
غلامی کری ون بشام و صباح
سپن بیب نیتو نہ فرحت حصول

تسندس کلامس کرن نہ عمل — سپن پانہ مشغول اندر جدل
یہودی کڈِت آو تیغ بران — دِتوس والدن یورہ ضرب سنان
بشدت دِتک ضرب بر یکدگر — رٹان ضرب ہردو طرف بر سپر
دپان زیر تامت تمولا گوجنگ — نہ کانہہ دراو غالبہ کانہہ آو تنگ
اما والدس آس ضرب گران — بسر سخت آمت زِ زیتون جوان
دوبارہ زِ تیغ یہودی پلید — بزخم سرس زخم دیگر رسید
زِ زخم دوم گیہ پڑ ناتوان — کرون آرزو با خداوند جان
خدایا بحق نبی مصطفےٰ — رچھیم شرم کر ظلمِ ظالم دفا
باعزاز آن چار یار کبار — بعزّت علےٰ حیدر نامدار
مہ از دست این ظالم بدشعور — پناہ دِم نہ تِم در مدینہ ضرور
سر راہ مرِن میون کر گژھ جان — مدینش اندر واتناوم دوان
مجیبن اجابت کروس ؤ ر دعا — کرُن زور از بندِ ظالم رہا
کرُن ناگہان ابر تاریک تار — سپن آنہ گٹہ تن دران گوسا آ
بیکبارگی باد تُند بر ورید — زِ ہر سوے آن کوہ سخت و شدید
تُلون ہر طرف تیوت گرد و غبار — یوان ؤ رِ ژنبٹ کوہنہ کھنبہ نہ زینہار

اِزاری کرن سوی باری تعا
شکرانہ نغلاہ بوی خدا
کرون واتہ و بوی دوگانہ ادا
بر دو بطیبہ رباینہ زود
بیکبارہ جبریل آمد فرود
بہ پیش انہ واتناون ہمان
تلون ایلیہ حیدر پاک شان
تزہ ووسُن اَمی ییمن ؤل بڑوی زمین
خزان نکان ہو زوج الامین
اپی نمدار زیتون
زو بت یہودی کریہ اللہ
خدایا برحمت ودم تس امان
زپچھوک عاقون پیمن وتھم
زپچھوک یاور بعر عزیز امیر
زور درگاہ تو چھوم یہودی انتہا
اماس کرو مہ فتح و نصر عطا

بیان رفتن والدہ نبی شیخ بطرف
[illegible]

وے کیاہ مہ نے اسہن انہہ بند
اتہن گنڈمژ زتم پانے ننی
یہودی سٹھاہ ڈُوونہ گو بیقرار
ڈپون تام فوجس کنبزہ نیوک
نبین پانہ رنیتون بہمراہ خویش
رسیدند در شہر کردند جاے
تہون فوج نت باغنی اندہ اندے
سو باغاہ عجب آسو میوہ برت
بدروازۂ باغ شاہ بہود
کنُی زن تتی رود پاے کہٹت
وزان دل ازان سوزش تاو تب
دچہن تہ کہو آسہ نظرہ یوان
پرہ پیو برہ گو سٹھس رتاو
دپوس بادشاہن گرتکنا زسیانو
بچھے جہمنہ کہنہ تھاوُمت اختیار

بمعہ فوج نہت رٹت درکمند
ژہ تہ فوجسی چالسنی کیاہ بنی
دپون کیاہ کرس زنور کوی جہمنہ وار
سوئی قلعہ اما بجس سلوک
رہِ شہرِ خود را گرفتہ بہ پیش
بباغ عجب بہرِ آن نیک راے
سلاح ساز و سامان بنے گنڈ گنڈ
رنکا رنگ گلو تہ چمن ہا کرت
چو دربان درخود بجو دپانہ رود
پراکندہ شید اگمت چھ تریت
گرسنہ گمت تشنہ لب در تعب
کنی آسنا کانہہ مہ کہنہ ہتنت یوان
تتی باغبان سوی آن باغ آو
انکنا بجلدی تتی خان میانو
چھوسی یُد بوِ درکار گژھہ نو دلاسہ

انوت کتہ ایمان برب المنان کفر کتہ تراوت لبوت نہ تان

دپون یا نبی ون بوایمان انہ بصدقِ دلی ون مسلمان بنہ

پرُن کلمہ ایمان انُ درمان مسلمان شدہ یافت از غم امان

وسِت پیسہ زنجیر و زولان بیتھر خلاصی لبن تہ ژلوس ہیم وشر

دپوس حضرتن ژھ گرژھ نو دترہ چھواک قید باہ سا نو باغس اندر

چھوتس تاو ربتہ جنگی جوان بجنگ لتس برابر چھنہ کانہ یوان

امام حنیفن بجنگ کرسہ تنگ رٹن در جنگ چو روباہ لنگ

اتھن گنڈ کرت سوی یثرب کڈن یہودی شریرن سہ درہ رٹن

کرن قید بیچارہ در باغ خویش دوان تت چھہ نالہ کران سینہ ریش

ژہ گرژھ زود در باغ پیشش وون ونوس بانو پیغام تعجیلہ سان

دپوس چھوی پانٹی رسولِ خدا دعائی تو شد مستجاب از خدا

ژہ چھوی خود رسولِ خدا بر مدد مبر غم ژہ اصلاح کرو دہ ود

اتھن گنڈ مژرس گژھان بزود لبک اجر کا بل تہ ربُّ الودود

چو از خواب شد باغبان ہوشیار تر و تازہ برخاست چون نوبہار

فرحیاب گردید گل شگفت بدرگاہ یزدان ثناہا بگفت

مہ درخواب ڈیوٹھم شہنشاہ دین
دپت کلمہ دپوم زٔہ گژھ رٔنو وتر
خدا چھوس مہربان راضی رسولؐ
امن چھہ تس بند کرمت انہہ
یہودی شریرا سو بردر بہت
تہ بوزت کرُس بیبین آفرین
اتھن گنڈ مژرس سپن شاد دل
سپن تام زینبون تجلی سوار
نبردا یہ از باغ عالی دماغ
مہ ڈیشت حمداہ دین خالقس
بخورم دلی تس مرخص کرن
سمت آس تم باغسی اندِ اندی
براہیخت از خشم شمشیر کین
زلان گی کلان اکس ٹیپون
گیک چھو کہ ہر سو پیکن ترٹہ

امام الہدیٰ خاتم المرسلین
نہ ول بیب زینبو نہ سانی خبر
غم و غصہ تراون مہ وزون ملول
لگان گنڈ مژرس تہ کنھ
سو گام یوانی زہر پیالہ دت
خدا پور دینی زٔہ دنیا و دین
شدش از غم و غصہ ازاد دل
اتھس کت اتن تیغ زہر آبدار
برس پٹ سمت کافرہ دماغ
کرون مرحبا تمسند بن حال کس
سوئے فوج کفار خلی فرن
سلاح و سلب پانسی گنڈ گنڈی
سپاسپ چٹا گیہ زاعدائے دین
دوان نالہ افسوس وا رمان کھوان
کھیک شٹ نڈ از حد گیک بڈ گنڈ

٢٩

بوک مال و دولت نہایت تمام
کرک سربسر ملک تسخیر و رام

کنیزن دپون ون چھو کیاہ مشورہ
مدینس گژھا کنہ فیرد گرہ

تمو دپ سہ فیرت پنون چھوہ صلاح
چھ اس حکمبردار شام و صباح

تتی کھو رژہ تھاوک تتی سانو سر
چھ بستہ کمر گل گنڈت سربسر

دپوک تم مہ چھیم نی یوان مصلحت
ازانجا بسوئی ارم فیرہ بت

امام ہمام توت گمت بہر جنگ
کنی زن سو در جنگ ماگھرہ و تنگ

کڈک بارگی تیز بر شہر خویش
رہ باز گشتن گرفتہ بہ پیش

گرفتن رخصت امام حنف از والدہ و روانہ شدن بشہر ارم

بو باقی ونی بوز حال امام
ہتون رخصت از والدہ یاونام

روا روسٹھاہ تیز تراون قدم
رسیدہ بسرحد شہر ارم

خبر بادشاہس انک بیدرنگ
امام حنیفا و از بہر جنگ

شہن کر وزیرس حکم زود تر
پنون فوج ساوی ڈنگان جمع کر

ژرم کر وزیرن تہ سنبرن تمام
سپاہان و گردان ہمہ خاص و عام

طلب رُود و پھکت ولول نیو
ولی ساز و سامان جنگ ہت ہیو

سمت آی با ساز و سامان تیار
کمر بستہ ساری پئے کارزار

نہند آسو یُس افسر و پہلوان
مقابل مہ کن آیہ یامت دوان
دپوم برزمین قہر کوی دب دمس
کرن عاجزی واریاہ زار پار
دپون زرخریدہ چھسی بو کنیز
بانصاف و اچھم سہ آستی پتھر
تہ بوزت تہ غمگین سُٹھاہ گو وزیر
سراسر سپن لشکرہ بے حواس
وزیر زمان گو پکان زود ترہ
خبر بوزہ و نوے شہ ذی حشم
وزیرس دپون لار فوجس اندر
زندی گھرہ آنن رٹت پہلوان
وزیرن ڈکان پہلوانن ونن
دپان آسو فوج ارم شیٹھہ ساس
تے آس تیاری کران ہٹھہ سوار

ہزربری دوان بیب بینون جوان
نیم تہند تلت تام ازاسپ روان
چھوا پڑ تہنکت تہ نینی زو ہس
دنو بے نہایت تہ می آم عار
ہہم بیدزہ ہم زی مہ نہ جان عزیز
کرت بستہ سوزم مدنیس اندر
پہلوان سپن سار ماتم پذیر
زشیری کڈوک خطہ تہ گی دل دمس
ونن بادشاہس دوان سی خبر
پتھر پیوست گو گرفتار غم
پہلوانی اس تقیدزہ کر
کرن گھرہ یارن اندر قید خان
یہ زندی گرشہوتو یہ رٹت ننُ
سپاہان وگردان جنگی اساس
دمان تہ خمان سار خنجر گذار

پران آسو تکبیر وا راہ بلند
امام حنف صفدر پرہ ولان
بیس پٹھ دوان آسو نورو برت
دوان آسو منقیر چپ و راست تیز
وچھت ہمّت و غیرت آن غلام
کرِن کُشتہ کافرزہ ہت ترہ ساس
امامن کرُس مرحبا آفرین
بہادر زہ چُھک شیردل ۂ رعزا
دپون پیوس وا راہ تھکت یا امام
دوبارہ کرِو ک حملہ بر کافران
زہر سو سٹھاہ صفحہ خالی کرِک
کفارن اکی دتو سہ نیزہ برت
دوہم کافر آو لاران بزہر
امامن سہ شمشیر رٹ بر سپر
کلہ تس تپھر پیو بیک ضرب تیز

گرزہان کافرن دست و پا اسِ بند
اکس کافرس برسان تو تلان
شہ ست ہن گرزہان آسِ یکجا مر
ہوان آسو کینن کرِت ریزہ ریز
سٹھاہ شادمان گو امامِ ہمام
امار خمین وا تہ ہی نہ قیاس
وچھم چان ہمّت تہ مردی یقین
خدا زیادہ توفیق دینی جزا
دپس تم تھکن غازیس پٹھ حرم
تیغ و سنان و بگرزہ گران
تمو استخوانو جہنم برک
امامن سو تراوس زہ ٹکرہ کرِت
دتن ضرب شمشیر الّا بقہر
زدہ تیغ خود را بروز و دتر
سمند بیہ زانو بیش در گریز

اَمس سیت کرکینہ تاب ستیز
ہوان نام موے دوان ہر طرف
نہ پوران اَمس تیغ و تیر و سنان
یہ کیاہ زورمندی یہ کیاہ دز شد
اگر بود روئین و اسفندیار
اگر بود رستم جہان پہلوان
اَمس پہلوانس چھو کرینہ علاج
نہایت سپاہو تلک بیہ شور
دپان کافر و اندرین رزمگاہ
انکُ از ہل کرت تتھ کنی نامور
وِسِت پیو پتھ آن امام ہمام
بقوت کرُن حملۂ سخت گُوس تیر
کتھو پتھ بنگن وست پوست
ازینواقعہ سخت لاچار گو
کرُن التجا با خداوندگار

کمن پہلوانن کرن ریز ریز
پوان تیہہ صفس پٹھ دوان تتھ تلف
یلانی کلانن چھو وحشت بنان
سپہ نہ پہلوان ہوی تس نشہ
بہ ظاہر چھو فولاد تن استوار
بہ ظاہر پہلوان ہر دو جہان
ژہ پانہ بناوت یہ اورنگ تاج
امامن پٹھن حملہ آنک بزور
ازین بیشتر کھمنتوی آسو چاہ
بڈت گبس یکبار درچہ ژہ کھور
بڈت کھور زہ گیس بزانو تمام
بزورہ کڈن کھور زہ از چہ بر
چھس منزبعہ ہر دو نعلین گوس
زبس در دبسیار بیمار گو
آہی چھو ہم ژی مددگار ویار

سپن فوج حیران کم کریہ کریک
دوان گی مست تو ر عاجز نہ تنگ
سپن بیب زیتو نہ ترکش تمام
دوان آمداز کوہ چو شیر غران
چنان تیغ زد بر سر کافران
بشدّت چو بُرّید صفہای شان
دپوک ہای افسوس کیاہ گو یہ
چھ اس لوک بدسارہ اسند غلام
گران گل گنڈت تس سٹھاہ زار پار
دوان ژای فی الحال قلعس اندر
بہت آوس تت جایہ حضرت امام
گری وچھ بتھر آیہ بر دشمن دوان
امامن دپوس کھور مہ رٹ روز پت
مہ کیاہ کر گنہ اے امام ہمام
امامن دپوس گژھ مہ خاطر ملول

دپان اک اکس ین چھ نیرنگ گیک
گنڈک صفہ بر گرد کوہ بید رنگ
کڈن تیغ بُران نبراز نیام
بیا و یجت بر لشکر بیکران
ز ہر سوی چو ہاے خون شدن روا
بیکبارگی پر زنک پہلوان
غلامس نہ آ غنن بنان از چھو جنگ
وہ ماعمرہ ہندوی نمک گو حرم
ژلان پت پتی گی بجر کارزار
زگر یہ تلوک شور و شر سخت تر
دوان آیہ زیتون کرنس سلام
ہتن کھور زٹن بادل شادمان
دلس لگ زیتو نہ وننس یہ کیت
بو آبس دوان یو راز جب تام
ژہ چھوی راض گو منت خدا و رسول

کروم التجا سوی رب الجلیل
تجم بر توکل اتھس کت کمان
کفار یکہ آمد برون بر فساد
تیھی پاٹھہ مارم سٹھاہ تیرہ دِل
ژہ تامت اَنک خالقن با خوشی
بہ چھوی میون حال و حقیقت کلام
تراکردہ بودم بہ یثرب روان
بیان کرہ دزنیون حقیقت تمام
زِ قتل وہی وہم زِ جنگ و جدل
تہ بوزت دپون کونت حمد و سپاس
دپوس بیب بتہ نہ غم ترا دور
چھوہم ژہی مہ مطلب تہ مقصد تمام
لبوم چانہ سیتی مہ اسلام و دین
مہ غم بوژ ہانہ ہی ژہ داد س دوا
بکوول کرو در شہر اَس مقام

اتھے چھوہم ژہی نصیر و کفیل
خداین برحمت دتوم مہ امان
بیک تیر خونریز جان را بداد
یوان گے دوان جان خجل و خجل
مٹھک سار نخوت تہ گردنکشی
ژہ ونتم یمن کیفیت ون تمام
چگونہ تو باز آمدی کن بیان
زِ ظلم یہودی خبیث اللیام
زِ تسخیر ملک و زِ مال و دول
سوئی خالقِ ارض و افلاک و ناس
کری روز و شب پان خدمت بو پور
یقین کر چھیسے زِ خریدہ غلام
دتوم خالقن راہ صدق و یقین
فدا جان کری چھوم خدا تی گواہ
حکیمان شہر آنہ نادو تمام

یہودی جوانا تنکو حکمران
ازانِ وی آن باغ شاینہ بود
سپن یام درخواب اس بیخبر
دپوس جوانا توانا تمام
بظاہر چھہ آمت یہ از راہ دور
اندر چاہ و باغس سع عالی دِ باغ
کرن بستہ در باغ خلی شتاب
چھوس سیت سارۍ سلاح و سلیب
خیالاہ لبس نہ چھہ ما باغ عنبر
اژن بے محابا بباغِ شہان
چنین شانؔ و شوکت چنین ڈیل ڈال
یہودی بنوۍ بوزنھی گو تیار
یوانی کروک گیرہ باغس تمو
وچھان چھس بو درخوابِ اک ندا
کروۍ دشمنو گیرہ ہُشیار گھر

ژہ نڈل نام مے بود شیر زبان
تشیمنگہِ شاہ بایستہ بود
ٹکان باغبان گوشہہِ ہست خبر
رسیبد ست آ درباغ بایک غلام
وتھان تس چھہ از روے پرنور نور
کرت آواز ہر طرف سیر باغ
بستی سپن تام مشغول خواب
بظاہر یلان از یلانِ عرب
کرم سیر بے اذن ماوتھ دیرہ
کرن استراحت خواب مہمان
بغیر از یلانِ عرب کس مجال
دوان آو ہت سیت یہ ۱۲ شت سوار
دپوک باپہلوان بوزت ہو
ٹکان وتھہ ژہ ای ابن شیر خدا
رکابس قدم لد خبردار گھر

مہ دپوس مےچھم عزم شہر ارم
گرِہ چھُس بوزانُت زہر ارم

تہ بوزت زٹہ دل شاہ غمگین سپُن
رہنت گو تہ ہنتنم مہ فیرت وَن

گژھن بُدارم چھوی آتہ سبت ہیم
چھہ بسیار فوج وبلان ارم

مہ دپوس چھوکیاہ غم زفوج غنیم
مہ یاری کرم خود خدائی کریم

دلاسا گرت لش مہ خصت کرم
براہ ارم تیز ترہ گرُ فرم

زبرحد آن ملک نیرت نبز
او جاراہ بروٹھہ آو پرخوف ترہ

بناگہ کنن گوم غیبی ندا
کہ ای شیر دل ابن شیر خدا

ازین راہ پرُ بیم ہشیارہ باش
بہوش و دلیری خبردار باش

زنانا ہ ژہ برونہہ چھی ہشاز وزار
دلیر وستمگار و خنجر گزار

تمس نش گژہت اندکے پیشتر
چھہ تمسز بنہ زور آور دگر

وچھان چھس چپ ورااکم گرندا
اما کانہہ وچھمنہ زخلق خدا

یقین گوم فضلِ خدا یار چھم
برحمت گران سوی خبردار چھم

دوشی زنہ نمہ آسہ ذاتِ پری
اکس خوتہ اک جنگی وصفدری

کرم خلیس پز جلدی روان
شدم پیشتر تہ آن دو زنان

نگان دورتراوم نہ وہکن نظر
زنانا ہ وچھم سہمگین پرُ قہر

ژہ آنت کرت ہم گرفتارٕ خوار
پروک کلمہ ازصدق و دل شادگی
مہ دپو تک بہ کس شہر گو باوتوم
تمو دپو بہوی شہر نوز تگ گو
سپہدار امران نیوک شہر یار
دپوم اہل شہرن مہ ہا وسو چاہ
سمت آئی ساری بران چار سار
ملکزادہ امران ازان چاہ تنگ
اتھن تہ کھورن آسن زنجیر بستہ
آہنگر تتوی منگناوم ٹکان
ان خلعت تازہ لاگن بہ یر
کھت یوٹ باز بر تخت خویش
بشادی کروک شادیانہ چیان
نتی ملک امران مسلمان سپن
دوشس پرینی زجر و تنبیہ کرن

ہنت ال کرت آسن عم رستگار
ژ لک شر تہ بیداد آزادگے
چھوکس پادشہ نہ مہ ول باوتوم
دوم شہر تیھو کانہنہ ہمزنگ گو
جہس ژ رہنتوی چھک گرفتار آ
بو آسن کڈت ون بفضل خدا
چھہ حضرت درین چاہ بند شہریار
برآورم از زور بازو و جنگ
گران غل آہن گلو گیر تس
ژ لس غل تہ زنجیر اندر زمان
مرصع دتن تاج زرین بسر
زن و مردگی شاد زاندازبیش
گرہ پت گرہ آس لغت و زبان
دل و جان سوا از اہل یمان سپن
بظاہر تمن روزہ عمری فرن

پلنگ سوار کروہ در راہ باغ
زرون نام حضت ملکہ امران ا
دروا تنگ بیزان ماندہ
بی بی زیتون تنی وادہ
ہموار از ارے سارہ ورے قصاص
محبوبت دوبارہ اگر بو بیاس
بتکلف بتوی ازتہ بی بیون چھوس
نتو تی ژہ پیو وی بوس ہیون چھوس
محبت ہم دوستانہ گمت
منتن بہوی چھوی بھا گمت

ویوس بیب بیوتہ عمرزاد و دور
بو خدمت کری روز و شب قصور
منت نور بالائے سر بو منت
ہمت کر بلند بو اچھن مر ہمت
لڈن بر پلنگ غازئی نامور
تمن پانہ جانہ بالائے سر

چھو گذران مردن مگر دل مہار	ہمت کر کری سہل پروردگار
غم و شادمانی زہ بارن چھہ پور	گہی شادی وگہ غم آسن ضرور
دیان بام در حد آن ملک و ات	یکان روز و شب گے سٹھاہ رہ کار
امامن بیکسوی تراون نظر	وچھون اک جواناہ کمندی اندر
نوان بتس رٹت پہلوناہ بزور	سٹھاہ تنگ گومُت چھہاوزہ پور
نظر وارہ تراون وچھُن آنخوان	ملکزادہ امران ینیون یار جان
شہا فوج ہت آسوتس پٹ مُپت	سٹھاہ جنگ کرمُت تہ غالب گمُت
سوڈ لشت امامن وُڈن زارزار	دپن ہیبتِ بتو نہ پک قید بار
عدو و نجیبش بکین قدیم	چھو کرمُت گرفتار بند الیم
یہ نیو ہم رٹت چھس داد لد	چھہ دونہ وی گرفتار در حال خود
دپوس ہیبتِ بتو نہ ای شیر نر	حکم یُد دیم چھس بو بستہ کمر
کروس وُن گژہت دشمنن قتل عام	ان موکلاوت زہ بنش یا امام
امامن دپوس آفرین زود لار	نہ چھوم غم زہ لاگم و امس غمگسار
کمر بستہ رٹیون سپن بیدنگ	تامی ہتن سیت اسباب جنگ
تلون تیغ بران و گرز گران	یمانی سپر نیزہ تیر و کمان

بشیری در آن لشکر آه بخنند | بتیغ وسنان خون شان ریختند
هزاران بکشتند آن شاه زده | هزاران شده زخمی در وسیه
هزیمت سٹھاہ کھیوک آوارگی | گریزان برفتند یکبار گے
ژلی خیمه خرگاه تراوت تنی | زر و سیم بسیار تراوت تنی
قطار شترها و پیلان مست | بصحرا یله گے ز راه شکست
شترها و اسپان آن بد اساس | انک سنیرت بیت پانس تره ساس
لبن فتح فوجس کرن قتل عام | فرن گرُ بشادی بسوئی امام
سر راه امران چھو شادی کران | که هستی توای پهلوان گران
بواز تام آهم نه زانت کتی | رہا کرتھس از جنگ دشمن بنے
بنن بیت کانهه چھُمنه غمخوار یار | نه کانهه پر ولایت مه چھیم در دیار
بیر گو عمره ممنون احسان کرن | دوباره ببخشایش جان کرن
ژه کیاه ناوژی باوتم ایچوان | دپوی کم ژه یت یُن مه گرتم بیان
دپوس بیب ژتونه پک ووتر | ژه پانی کرک سره پرسان مه کر
مبر غم ژه پک بادلِ شاد شاد | امام حنیفن کرک پانه یاد
بو کمتر چھسی زر خریده کنیز | مه سوی جان چھم بلکه از جان عزیز

سپن تام حاضر حکیمان شهر — همه عاقل و نبض بینان شهر

بحکمت کران گے دوا رنگ برنگ — علاجا سپن نه متن هیچ رنگ

ملکزاده و بیبے نتهون جوان — بخدمت تنک بار خورده کلان

شب و روز حاضر ته استاده آسن — بحکمش کمر بسته آماده آسن

ہمت بر پلنگ آس تت نا سه ماد — ازین درد جانگاه در نالره

دوائی نیا مدبر و کار گر — بهر روز افزوده در رو دگر

دو هنه آکه دوه گوا دا آو شب — د توس داد بیار درد و تعب

ٹکان بیب نے نتهون نین برو نه کهن — پنون حال و احوال هنون و نن

مه از زور انو تهم ستهه تنگ گوس — خفه چهوم دلس آمتو سخت توس

از کُ داد که هه چهپسه زانن نه رت — هکن چهپسه کنُ کنُ بو جنبش کرت

ازین خانه نیر و نیر توه تمام — کنوی زُن بویت روزه حسب المرام

شبس از بویس کن گره زار پاره — ژلمنا یه آزار چهس دلفگار

بتوی بو زهتی بیبے نتهون و دان — جگر پاک تس خاک بر سر لدان

اما من دپون میانه زور آوره — جدائی بو کرچان اصلاً زره

مه ژی پت چهو کرمُت پنُن پان فدا — لبوم ژی نشه دین و راه هدا

ژه چھوک بنده پرور غفور رحیم ... شفادِم بپایں نبی کریم

بو بکر و فاروق و عثمان علی ... شفادم دفع غم کرو ولی

بخیر النساء التجا بوزتم ... مه دادِس ژه دربان بنین سُنوتم

همین طور نالید تا نصف شب ... نیا سود یکدم زدرد و تعب

بناگه پری قروبه در رسید ... بحیرت شد آن نالهٔ اش چون شنید

دپون تام پریه اکس ژود تر ... اندرا ژهه درین خانه آمتم خبر

صحیح کرته اکس کیاه چھو مُت آوُ بنت ... وون اسندوی گوم سنیس اسنت

پری ژایه اندر محل باخرام ... وچھون پرزه ناوُن امام همام

پلنگس اکس پٹ پمت داولد ... روان ته دوان ناله از درد خود

ٹکان درایه فیرت به پیش پرے ... خبر تس وُن سربسر سری

درون محل چھوی ما خفف ... گرفتار آزار گومُت تنف

کنی زن چھو پر کاله التجه کران ... زبس درد جانگاه لاغر گژهان

دوان ناله پر کال و التجه کرن ... نمس کنُ وچھن چھنه ظاهر دن

ته بوزت ستھاه گیه خبری پری ... چه در پهلوانان امس افسرے

خصوصاً چھو سوے ابن شیر خدا ... جدِ امجد او رسول خدا

ژہ تہِ قنبر واچ محل اندر
درون محل ژاو جلدی غلام
نلون کفش و دستار دست خویش
لگی وارہ سردارہ مہ پیکرہ
بو نراوت نشانہ تہِ تھاو بنیہ زیب
بتھم ون دو بارہ غلامی کرے
تہ بوزت زیتونہ گو سینہ چاک
دیون الفراق ای شہِ با صفا
بہ کیاہ چان ہمت بہ کیاہ چان ننگ
وہ کت شایہ پراری گاری بو زیب
بتھم کر بو نار جُدائی زری
زری کو تتہ دور کری کو تتہ تاب
بتھم میان ژی بیکسی منز خبر
وہ کت کن گژھی بے سر و پر گیں
کنبزہ و دان آسہ اندر فراق

امام حنیفن انُمُو ول خبر
نہ ڈیٹھون پلنگس اندر امام ہمام
روان دراو نالہ دِوان سینہ ریش
کُنتُت ژورہ لوہم نہِ زور آورہ
بکو پایہ کت شایہ گو ہم ژہ غیب
دِتم درشناہ ور نہ شر ہتہ مرے
ژہن خاک پانس تُجن جیک پاک
مبارک کرت جان فرعدس وفا
سر راہ کرتھس مسافر درنگ
بر وتھوی دور ہتو تھم نہ دتو تھم فراب
دِتم درشناہ ور جدائی مرے
دری کرازین غم مری دِل خراب
ژہ پت راو ہ رُم نامہ مادر پدر
گرفتار ماتم سیاہ سرگیں
لدان خاک پانس جگر چاک چاک

زن و ورد و تھم کزیرہ ناو چشم
دیرن ماتم سخت گشتہ یکبہم
بوی تشور و تم آسو تا ہفت روز
وول سخت تر دور فراق امام
بیمار سارہم و وزیران تمام
اگر بس زال ژ کال پتھال گو
وچھت حال رفاک پامال پو
پراکندہ فاقہ جگر چون کباب
وہرت آو فغ الحال بحال آب تاب
شیا شب باوران رسیدہ جم
ازان نالہ افغان وزان شور و غم

ودان تہ روان ساز و راہ بوز
وزیر و امیر و قیاسا کرو ک
سمت پادشاہس دلاسا کرو ک
دلاسا تہندی شہس بیوہ پش
کرون صبر تراون سو چون خوش

ازان پیش و تہت پتشین نتوون سوچ و
دیون تش ووہ کتہ صبر سرتہ ژاو
ہنت گو یہ پیشتر ہ یہ تقدیر بو
بتقدیر تشیش کیس پور پیر دوشاو
جہانس مانس ہر شادی و غم نساو
بد نیا چھو کرشادی ور و دکھ

ولیکن بہ بد نا امید وانس چھی
بصبر و قتا رونا امید وانس پیچھ
وچھت تازہ فرحت دِتو نہ ای بادشاہ سیاہ
سعد بیب تیتھنہ دان عجائب چھیو
عجائب چھیو جلدی نیرہ بعو در بد
ولیکن بیگاہ شناہ اب تیرہ بعو ساہ بد تاب واوان
پران بو بکلک گروان ترس

ذرا بچھہ جیدائی ژہ انصاف کر
پتی ونہ گاران فقیری ہمس
دپوس منقیرن گل گنڈٹ گریہ تراو
مہ چھوم درد دل خود یقین بالتمام
کرہ کوچ ازین جایگہ ولولے
چھو شاہ ولایت سو شیر خدا
دپوس بیب زنتونہ ای نیکجو
ونت بوزا با بوکتی آنہ روے
دپم ما سو کنتو کن ژہ کرتھ امام
ونس والدس کیاہ چھو درد فراق
تیہی دادلد آس تیہی تم ہنن
مہ چھیم قید کرمت تسند یار چور
ازین شرم و خجلت ورین دردوغم
انم بکس تسند نیب ولت دِرِ مسن
ودسنا مہ ادم سو دلدار جان

سر راہ تراوت ژلم کر سو شر
بہر گوچہ بازار ہاون دمس
ز درگاہ یزدان ژہ امید تھاو
بلا شک چھو زندی امام ہمام
گژہو در مدینہ بہ پیش علے
یقین چھوم تمس نش مہ نیر مدُا
صفا دل و فاکیش چھوک راستگو
کہ تا میکنم با علی گفتگوے
دلپس کیاہ بو فیرت جوابی غلام
گژہس بوزہ وبوی جگر چاک چاک
ونک کیاہ تمن بومہ کیاہ تم ونن
رٹت پانہ در جنگ نیمت بزور
پکان تو زدل چھمنہ ہیے ہیے ستم
بہ کنیز اہ منگم سیم و زر ہت تمس
کلک تاج افسر تہ غمخوار جان

۴۵

وچھنت حال مقبر سپید پیپن
بہمراہ خود سوئے مسجد ابن
بمسجد بہت آسو عمر خطاب
بنت عثمان و حسنین و جملہ صحاب
پتران وعظ آسو کران عمر
صحابن آسی بوزان سمت عمر
درآمد پکان راز در عمر
پکان آسی پیش عمر و لولی

امام حنف گشت مخفی زما	ہمین است پڈ ود و شما
ہمیشہ بوچھو سنہ براحسان نہند	دل و جان غلام غلامان نہند
دوان اک اکس نشہ پڈ ودگے	براہ مدینہ پکان زودگے

دربیان رفتن در شهر مدینه

چو کردند کوچ آن پری پیکران	سوئی طیبہ منزل بمنزل روان
پکان رات دوہ آئی نو دوشتاب	کرک طے آن راہ پر اضطراب
بفرمود زینون بمقبر غلام	مدینہ نبر کرزہ میانوی مقام
کرون خیمہ استادہ در رہگذار	مقبر سپون ڈیرہ انجا تیار
بخیمہ درون باند زینون چوان	کنیزہ ہتھن در فراقش روان
سوئی شہر چون گشت مقبر روان	بسوز درون آسو نالہ دوان
لدان خاک برسر دوان ارزار	سپین جمع مردم ہزاران ہزار
دپوس یار وی مقبر و کوئی تہ کیاہ	دوان چھک امام حنف وارہ چھاہ
دپوک مقبرن سخت مشکل بنیام	بنت آم راوم امام ہمام
تہ بوزت مصیبت تمن سخت پیو	تلوک شور درگریہ محشر بنیوک
دوان آسو مقبر پکان و لولی	سر راہ سمکھس جناب علی

غلام من کرن ورینہ سلام
دپوس انصاران بگوای غلام
برائے چہ گریہ کنان آمدے
ادر کہ این مصیبت زدی
بنون نام غلام نعلین پیش

علی صاحبن تمی بہ ماسہ بنت
سر حضرت نعلین آن تمی پیش
درون جوش چھیت و بجوش
نیہ بنی سیت رون زار زار
اہسو دیو و دو بے اختیار

دروان چھان سخت نعمت
پین والد سعد اصلا دوہ
دان کنہ من آسن سعد جہن
بمن ہمیشہ معلوم روہ رون وادو

نتوی آے تامت امامانِ دین
وُدگ پیش مادر نتو زار زار
ہمہ اہلِ بیتِ نبی پاک شان
بمسجد دپان آسو حضرت عمر
بنت گو یہ تس صاحبس آو خوش
ژہ ید داد لد چھوک مہ ماچھم کمے
صحابو یکایک ولا ساکرت
کروم مقبرن حال تسند بیان
غلامن ونوس حال زا بندا
کرُن قتل لوکن تتی سخت تر
ہزاران ژگردان شاہ امام
چنان تیغ زد بر سر کافران
نتو کافر واندران رزمگاہ
کران جنگ در چہ وستے امام
یکبارگی بر زمین پیو پتھر

حسن نہ حسین پیشوایان دین
ملک بر فلک گے ہمہ بیقرار
درین ماتم از دیدہ خون برفشان
علی صاحبس یا علی صبر کر
بتقدیر حق چھا کران کشمکش
ژہ فرزند چھیم سیت نیمت سے
پرژہون تس غلامس قیا ساکرت
چگون از جہان رفت شیر ژنان
ز جنگ امام سر بسر ماجرا
شبا شب رٹن تہ ژٹن سر بسر
بہ یکبار مارن ز تیغ ستم
ز ہر جانبی جوی خون شد روان
ازین پیشتر کہنتوی آسو چاہ
بڈت گیس کہو ژنا بزانو تمام
بقوت کڈن کہو ژہ از چہ بر

دوان تم تلُکت آنو شهرس اندر — کرون شیشه خانس اندر فرش
پلنگاه انن خاص بهر امام — مرصّع بلعل و گهر آن تمام
رنگارنگ کهنس خوان نعمتٔ انن — ملوّن عجب خاص شربژ انن
انن سنبرت سار شهرک حکیم — شب و روزنت آس سان قدیم
رتن ترن کرک نگه رنگه دوا — مرض لا دوا ئو لبون نه شفا
شبه اکه کر داد سخنی سٹھاه — ودُن بے نهایت کرن ناله آه
کرن نیوت خفقان ان اضطراب — دپون سار نیرو نبر نه شتاب
گژهم نه نکهه کا نهنه آسن شبس — ننه واحدی و نه زاری یلبس
کنوی زن اندر روذ تا نصف شب — کران ناله زاری نیج و تعب
پس از نصف شب بوزنه ناله آه — یقین گو ر سخنی لبن ما قرار
نهایت بفرمود زنیون جوان — سبب کیاه چهو نه کهنه صداقو ازان
اندر ژاس و لول اوس از اضطراب — نه ڈیوٹهم پلنگ نے سو عالیجناب
تلوم جفت نعلین و دستار تیز — نشانه تسند ر و دست بم ز چیز
ودِس بیٹ نیتو نه میانه سرد — جدائی بو کر چان اصلا ذره
ژٹن جامه از برته تراون لهر — ازان شور و شرآے اهل شهر

امام حنف ناگهان گو غیب
سٹھاہ چھوم عزیزہ آن پسرا نجناب
نبی رحمتن دپوسہ اہی شبیر نز
خدائس سلامت شوہ یر و نہہ کین انے
کھورن ہندہ دادی گمت آسو تنگ
سمندر جزیرس چھہ سبزا پری
پری قرو یہ کور چھس مہ مثال
گران سیر سی آس بر تخت خویش
پس از نصف شبا نہ مکانس سوز اژ
وچھون یام حضرتا امام حنف
دلس بو مہ امسند عشقک مرض
دپون پرینی ون مہ لاگو رنگ
تلوک بر پلنگس آن ستو وہ سیر
بعزت انن بیب نیتو ن گرہ
ازان پس کرو فوج لشکر تیار

زموت وجیانی گو نہ چھنہ نیب
فراقن تسندی دلس گو کباب
چھوزندے امام حنف غم مبر
ملاقات تسند دوبارہ سینے
وو ان آسو نصف شبن بر پلنگ
پرستانہ ساپر چھہ تس افری
ز سبزا پری ژر چھہ تسند مجال
پری فوج آس نین پیش پیش
تسند نالہ بوزت سپن آروکاژ
دپون شکراژ گو مہ غم بر طرف
ازین سیر ژ بانڈن نیتوی چھوم
تلن بر جزیرہ وہ با این پلنگ
شبا شب گیس ہنتہ جزیرس اندر
ووان سی چھہ گجر تسندی شرہ
بہراہ نیتون خنجر گزار

بہر سو صحابن لدوک سوی پیام
دپون ہیبس تہ زبیتون اَن
دپان والدہ بادل شاد شاد
وِدان درایہ زبیتون زخیمہ نبر
تلون گریہ ای دختر باصفا
سلامت چھہ زندی خبر بس اندر
دپوس ہیب زبیتہ نہ وارہ نیوم
دپوس والدن چھُوم قسم از خدا
ہران اُتھ اکس اک کنارہ کرُک
دپوس والدن نام کرتم بیان
وِنِن حال از ابتدا باہتمام
زتنجبر آن ملک وزاین وآن
زرزم وہجوم لارم سر بسر
زچاہ سیاہ آن المہ آمدن
بہ نور نگ رفتن بہر علاج

سپن شاد آزاد از غم تمام
بفرحت دلی لسہ محزون اَن
بزبیتون روان گشت باشندہ با
لگان والدن پورنس خبر
خبر داد از حال او مصطفیٰ
پری فرو یہ نُت نمِت غم مبر
پہ نوتھم تہ پُر چھاد و بارہ ونیوم
بشارت یہ واتہ از رسولِ خدا
تسلی نمِن وارہ وارہ کروک
وہ کمہ پاٹ لبوتھم زد دشمن اَلان
زمرگ یہودی خبیث اللیام
گژھن باز از خود ارم کس رُچان
جوانمردی آن ستودہ سیر
بجانِ امام آن ستم آمدن
ہم از شدت درو بس لاعلاج

کمر بستہ طالب تہ عمر عیار
کنیزن تہ زیتونہ مژان لباس
لباس زن تہ زیور و سیم و زر
کرو کتی حوالہ بعمر عیار
مرخص سپین دراے یکبارگی
روان کوچ منزل منزل شدند
روا رو برفتند تا بست تہ نز
یہودی شہا آسو در آن مقام
کنن لس گت بو ازین بیشتر
چھو فرزند دلبند شبر چیار
کفاران جمع کرد فوج گران
رسانید طالب بزیتون خبر
سپاہان و گردان ہزاران ہزار
دپوس بیت یتو نہ فیرت جواب
ہزبرین تہ شیرن سعادت چھہ جنگ

بہراہ زیتون ہردو تیار
بدستور لاگوک مژ بن لباس
لدن تہ سیت توہہ صندوق قفل اندر
سپین سارہ ڈیرک بہوے ذمہ وار
براہ سفر پر سر بار گے
بفرمان زیتون یکدل درند
بجائی رسیدند در نیم روز
سیہ بخت دل سخت میعاد نام
امام حنف آو بستہ کمر
قوی و دلاور سٹھاہ تہ تیار
گژہنت برونٹھہ پیوہنک برارن تہ
کفار ور بورت بخشم و قہر
سمت برونٹھہ روزت چھہ جنگس تیار
مبارک کمر بستہ نیرو شتاب
فوجن دلیرن سعادت چھہ جنگ

ازین سوی طالب بن مرتضی / مقابل بتس دراو بہر سزا

دپوس طالبن مرد اجلاف چھوک / زاجلافی خود دوان لاف چھوک

دپٔی لاف کرآسہ ییٚن باد ماغ / یہی فرق آمژ چھہ ربازو زاغ

خمش باز برصید گوہنت سوو / وچھت کاوو دوری کران ٹاوٹاو

نہایت اکس اک تقابل کرُک / بشمشیر ازحد تقاتل کرُک

بیکبار اللہ اکبر پرون / کڈن ژندن تس جدا اسر کران

پتھر پیوٚ وسٚت کافر بد لگام / لبن تم بنا یہ جہنم مقام

نہ ڈیشت تسند بایو پُر قہر گو / بمرگ برادرس تھاہ زہر گو

بیدان ودان آو کرتل کڈت / دپون طالبس یک بھو ولیڈٹ

ژہ مارُت بشمشیر نہ ہو بیو میانو / بظاہر چھو ازدست من موت چانو

دپوس طالبن کیاہ چھوٚ نو بوٚت لاف / نہی وانہی کیاہ ییٚ درمصاف

دماغا پئون کہنہ مہ یہمنہ وچھال / مگر قوت زورہ وابز دتعال

مقابل سپین اکس برسنیز / بشیری کروک جنگ شمشیر تیز

دوس طالبن ازقہر ضرب تیغ / کلہ تس وسٚت پیوٚ پتھر بیدریغ

ستتٔ ن پہلوان یتھی پاٹھ دے / کرک طالبن قتل درناہی تِرای

چھوس ابن شیر خدا اکر کمن
رسول خدا دان جدِّ پاک من

بیا بیشتر بو کری ژھی جبر
دپن کس دلاور نہ بیہ پرہیز

یوان کیاہ چھو ورکار شاہی تھکن
دماغ کج و کج کلاہی تھکن

وچھک ن ژ نہ جانا نتھہ لشکرے
ز دستِ من اکنون خطا کیاہ کرے

لکوٹ آسو طالب نہ غالب سو و رام
سننت زن پہلوان ہارت سو آو

دپوس نام میعاد ن ای شیر نر
پیون نام دنتم نہ نام شہر

دپوس تم مہ چھوم ناو شاہ جعفت
علی پہلوان بابہ چھوم ژھی اشرف

جدِّ پاک چھوم مہ امام البشر
بسان چھوم بو شہر مدینس اندر

پتھر و تھو سو ولو نس پیل و مان
دپون بیب زینو نہ ای پہلوان

بیا کن بمن ضرب اول رہا
بہ پیغم کہ چو لی تو جنگ آ نہ ما

دپوس بیب زینو نہ ای مدھوس
بولایا اول ژھی ہوس کافرس

مگر ضرب اول ژھ ژی لولے
تمنا نہ ارمان دلکٹس ژھی ز لی

کسا کڈ تھہ شمشیر لاین بسر
لگان بیب زینو نہ رٹ بر سبر

دوبم ژنڈ لاین پی سخت تر
ز قبضہ گیس تیغ نیرت نبر

پتھر پیہ شمشیر لس یک طرف
دنن قبضہ دارت بدیگر طرف

٥٣

کرن ٦ عرض ای فاضل بالا دود

تی آو لاران سو پیهاو زوٗ

مہبا سوی ملک وریاپین

صبا حی رفتن بہنا پتین

نظام جهانی چہ اس وریمان

بفضل و کرم چانکہ پانی کرن

خداوندگارا امید سی تچی

صحابو شما پادوین کیا خاص

٥٤

وناں زارد زیرہ پایش فتاد

بپایش باخلاص دل تہ بہ داد

کرے سرورو سر بو پاین فدا

مدا درام ہاوٗت مہ راہ بٗدا

پران کلمہ کیاہ لذتہا جان آم

مہ زو تلخ آسمنہ شیرین پیام

ینتم گرہ ساتہاہ ندی وتہ جا

ہنت چھم منوّر گژ ہم خانمان

بنی رہ بنیرہ چھک ضیافت کرے

امام حنیفہ زہ گژ ہنتم گرے

اتھ گرہ زہ رچا پابوسی کران

دل و جان ستہاو خاکبوسی کرن

کرون فرش زر رو بجانس اندر

صحابہ اتھ سالہ باکرّو فر

رو پہ مجمنی کت جواہر تہ لال

اتھ پیشکش پیش آنخو شخصال

اتھ سنبرت سارہ میر و وزیر

ہمہ فوج و لشکر تہ اہل وٗ بیر

تمامی یکایک مسلمان سپین

مسلمان از روی ایقان سپین

کرٗن گل گنڈتھ عرض اہی منا

نقابہ تلت ہاو تم تھ جمال

بہ بوزت تمو تو رہ دپو ہیچ آب

بمو بو رہ فیرت تلو نہند نقاب

گژ ہن در سمندر چھم بدضرو

بظاہر کمن دالمہ بسیار دور

کرٗن گژ ھہ رخصت صباحی ینی

مہ چھم سخت کار ضرورت تنی

دراثناے این گفتگو وانو شام

انک خوان نعمت ملذذ و تمام

وزِس دل سٹھاہ لوگری صندِ دبن	تلی شور دشر سخت از کبر و کین
نس بادشاہس چھو شمشاد ناو	سٹھاہ بیرحم باجہ مالس سو زاو

رفتن بی بی زیتون ہمراہ میعاد شاہ برای کردن جنگ بمقابلہ شمشاد

دپھس ہیبت بتوِ نہ ای نیک خویش	بیا ہمرہ من نو با فوج خویش
بحکم خدا سوی مسلمان کرن	زکفرو رہ کافری نیتھو فرن
نہ بوزِت نہ میعاد گو شاد دل	گژھِ ہم تل مہ سر دارہ آباد دل
اَنِن فوج سارِ سےَ سیٹھ خود روا	بہمراہ زیتون جنگی جوان
سمت گی بیکجا یکان نم زہ فوج	چھو دریای جوشان دوران سخت موج
گران کوچ منزل بمنزل روان	رسیدند نزدیک دشمن سان
بمیدان دتک خیمہ ہا باحشم	سفید و سبز سرخ تہ زرد ہم
نیک نام شمشاد شاہس خبر	چھو میعاد آمت بصد کر و فر
امی سیت انوت چھو فوج عرب	یلان ظفر فتح موج عرب
بظاہر امس ہی چھو در دل مراد	ہمس یکہ قلم ایتہ کالکھ عناد
سپون شاہ شمشاد در غم اسیر	بجلدی تتوی منگناون وزیر
وزیرس دپون فوج کر دل تیارہ	چھو میعاد آمت پےٚ کارزار

اما خنلیس آسو جولان کران
انن پہلوانا ہ مہ کن زوروار
پکو ول تہندی پتھ بیوم یاد
بیو کافر وچھو جہنم تیار
تنی سوز شمشاد شاہن برود
دوان گوسو میعادس رو برو
وست تُتھہ کنی آوز اسپ روان
کفاراہ دویم دراو جلدی وون
رٹن بر سپر ژنڈ گو نیر تھے
ہشن لائیس تام ضرب سنان
پچھو تنندی دراو از فوج خویش
کرن کریک شاہس ہمی دل قصاص
یوانی بیکضرب تیغ بُران
سنتن زگردان شمشاد شاہ
تہ ڈلیتن تہ شمشاد پُر نار گو

گرن کریک بو لشکر کافران
بمیدان کرو اک گراہ کارزار
ہمو عمرہ ہندا زیکا یک عناد
دزِ وننت اندر سار مردار خوار
قد آور یلی ہمچو رستم نمود
گرژ ہالی دتن ضرب گرزہ باد
بیی گرزہ تُو لتن تنی وراس جا
شُہن لائیس ضرب تیغ بُران
دو بارہ بیہ آدو لِ قبر تھے
وست بر زمین پیو تنی دتو نہ جان
تبندی و تیزی کرِت آو طیش
دری کس میہلس ون کری کس خلاص
کرس بادشاہن نہ ہ اڈ از میان
سپن مارہ از دستِ میعاد شاہ
بمیعاد شہ سخت خونخوار گو

نہ بوزت نہ شمشاد شاہن دون
بزور سپر تم سو گرزہ رٹن
تلون گرزہ لاین بخشم و قہر
دُوکلہ پھین تتی سخت تر
رٹوس ہیبتہ بتو نہ گرزورہ سان
دہشت بر زمین پیوٚ نہ فیل وبان
پیون پیادہ سو شمشاد شاہ
پتھ ووژھ نہ بیتون تہ از اسپ خویش
دتن بیزہ شمشاد شاہس برٛشت
تتی لاینس بیین ضرب تیغ
بخشم و قہر آیہ زبیتون دون
تلون قصد نہ وارت دتن بر زمین
کڈن خنجر تیز تر از کمر
لگان کلہ پر بیوہ زُو چھی بکار
نہ بوزت کرن لوز فیرت سوال

تلون گرزہ لاین برآن شہ جوان
بحسرت تمی سینہ شہ ژٹن
شہس لگنہ لگ ضرب ہتس بسر
کرِچ ژنڈ لاین بخشم و قہر
نہ اڈگی برابر کرس از میان
خمان تم دتن جان اندر زبان
ازین حال لس آو حسرت سُہا
بشمشاد میرفت و میکرد طیش
سو تراوس تتی تم زہ ٹکرہ کرت
فٹرنس تمی کافران بیدریغ
وچھین تہف رٹن لس کمر ازمیان
گژھن سینی پٹ سوا زرو کین
شہا ون ژٹی سر نہ چارہ کر
نہ ون ژٹی سر نہ واتک بنا
اول نن کرت ہا و تم مہ جمال

اول صف گردان شمشاد شاه
دوم صف زردان میعاد شاه
ترِیم صف کر و صف اصحاب چن
لڈو کافرن پرٹ کڈ و تیغ کین
اجازت ہیتھ کی ورائے خندہ پیا
کرِ کی صف بہ حسبِ فرمان ور
برآمد یلے از صفوف کفار
بمیدان جنگ از پئے کارزار
کرن کیک نرن اکھ پہلوان
لگاو گرد و پہلوان پہلوان
میاں زتس درا و میعاد شاہ
گراہی کرن کافرن دین تباہ
دوم کافرہ آو لاران بزہر
دتس ضرب شمشیر شاہن بقہر
کلہ تس پتھر پیو بیکار گی
دتن جان میدان بآوارگی

رفتن زیتون ہمراہ میعاد شاہ و شمشاد شاہ برای جنگ بادشاہ قہرباد

روان کوچ منزل بمنزل شدند
دپان وات دوہ لو سنن پیہ تیار
سہ فوج و سہ شاہانِ عالیمقام
دِکت خیمہ خرگہ بنازو دماغ
بمیدان زول زن کرک از نشاط
شباشب انک قہرباد س خبر
بظاہر چھو شمشاد میعاد شاہ
ترہ دیرہ کرک بڈ جدا بر جدا
کرو جنگ نو ملک از قہرباد
قہرباد بشنید چون این خبر
شباشب کرن فوج سارو تیار
دمِ صبح کردند کوچ از مقام
شباشب بمیدان سین اتباد
دپوک بیب زیتونہ گنڈو کمر

بملک قہرباد داخل شدند
بمیدان تلوک سخت گرد و غبار
ملوک سار میدان تلوک دمام
دزان ہر طرف زنود شمع چراغ
ننہ آس زن آن شب شیب برات
بمیدان شہاوانو فوجاہ زبر
نزیم آسہ شاہ عرب خواہ مخواہ
ملک سار میدان بدل چھوک ہمدا
ہمو عمرہ ہند قہرباد س عناد
گرفتار غم گو سو فکرن اندر
سپاہان و گردان برون از شمار
رسیدند در رزمگہ بالتمام
پہلوان و گردان شہ قہرباد
کرو صفہا از پئی یکدگر

تیھ کن دوان آیی کینہ تیز ول
مقصل گے
شمشیر سیاہ و پیادہ
شمشیر پیک کافرو
بہ شمشیر میعاد شاہ
شاہ زجنی اہسو شمشاد شاہ
بمبر اواست سو شمشاد شاہ

مہ چھُمنہ بتس یار اے جنگ
سو مثلِ پلنگ نہ بور و باہ لنگ

مہ تس کُن وچھانی سٹھاہ لرزہ براَم
یقین گوم پانس یہ با موت آم

نہ بوزت سہ زِتیون جنگی جوان
بمیدان جنگ آیہ پانی دوان

دپوس قہرِ بادن ژہ کیاہ ناو چھوے
کتنگو چھوک تہ نیتھ کیاہ چک وچھوے

دپوس تم مہ چھوم ناو شاہ نجف
مہ چھوم بابہ شاہ علی ذی شرف

جدِ پاک چھوم شاہ دنیا و دین
رسولِ خدا خاتم المرسلین

مدینہ منور چھو میانوی وطن
بحکم خداون ژٹی سرزتن

تتی بخت و اقبال چھوی راہبر
مگر ژھ مارہ از صدقِ دل کلمہ پر

دپوس قہرِ بادن چھو کھی مرد شیر
بمیدان کرواک لڑا یاہ دلیر

بیکبار زِتیو نہ لایس کمند
بگردن کمندِ ویش گشت بند

انجن تیغ تھاون بتس برگلو
کہ ای بے ادب ژٕ وو کلمہ بگو

چھوئی جان درکار کردین قبول
رضا پانہ بیچنی خدا و رسول

وگرنہ باین تیغ زہر آبدار
ژٹے سر ژٕ تک در جہنم قرار

پرُن کلمہ یکبار از کفر دراو
بصدق و سعادت مسلمان بنیاو

کرُن گلِ گنڈت عرض تلتو نقاب
مہ وبدار دنیوم نیرم حجاب

کرُن عرض فیرت کہ ای پاکباز ؎ چھہ اک وت بکپن تا ثشن مہ دراز
دوم چہل روزی چھہ نزدیک تر ؎ ولیکن چھہ پر بیم و خوف و خطر
سمندرہ ہٹھس کن چھو اک کوہسار ؎ چھہ تت پٹ بسان عادیان شرار
چھہ یست زن ہمی ظالم و بدگہر ؎ جہازس چھہت تم تلان شور و شر
کران تم چھہ آسان گاڈہ شکار ؎ غذائی ہمن ہند چھو لیل و نہار
تمی وتہ نیرن مہ چھہ منہ مجال ؎ انن تم سیہ رو جہازس زوال
دپوس بیٹ بتو کنہ غم مبر ؎ مقابل ثرہ رٹ راہ نزدیکتر
ہمن لشہ وانت مہ کرزم خبر ؎ رٹنگ یو یکایک ژٹنگ پانہ سر
کروک بر توکل جہازہ روان ؎ رسید ند نزدیک آن عادیان
خبرون جو انن بزیتون جوان ؎ برین کوہ حضرت چھو عادی مکان
چھہ وفکن ثنگت سازم مست خواب ؎ وتہن تہند جہازس کرن تہنہ خراب
دپوس بیٹ بتو نہ ای ہوشناک ؎ کرُت جان و لول خبرہت آسی آک
جہازس لنگر ترا وتھاون ژٹت ؎ کڈ و خیمہ خرگاہ یم چھہ وٹت
زخورد و کلان سار نیر و نبر ؎ بساحل کرو ڈیرہ ہا سربسر
ذنک خیمہ خرگہ بدریا کنار ؎ بفرمود زیتون لعمر عیار

سپہدان زیتون بجہ فتح در ملک سبز پری و خبر شدن اورا و فرستادن وزیر خود نزد زیتون برای ملاقات

تیار آس زیتون رٹولس کمر
بگشتی کرک ئور یا بکہ کر

دٔتون سونہ دارت پنٕھر در زبان
پروان کلمہ دپونس وٕ دتوہی امان

بٹکان گو سوعیار ہنت بیاک آو
کرک گشتیاہ سونہ دردین آو

بکا بک تنھی پاٹ ہر ہفت کس
بوان گی چوان شربت دین بر

سپین یام ازاد از کفر وکین
منوّر مشرف باسلام ودین

کرک عرض دستہ بستہ انجو شخص اکل
خداین چھوژی بخشمت بڈ حال

اسی پٹ قوی بازو وشیر نر
بکا بک ژہ پاوت نہ تراونت پنھر

اگر رستمس ہیوستت پہلوان
یہن بکوٹن تم برزور وتوان

بگرزہ گران وتیغ بران
بگشنی ودرشتی وتیروکمان

جرأت کرتن بو اسی پوشہن
یہن زیر فرمان ارمان کہن

مگر چھوی خدا ین ژہ دٕتمت تمام
دلیری و دستگاہ از ہر کدام

بخدمت اسی ون چھواک التماس
کرکنا ازین بندٕ زندان خلاص

تو لکنا نقاب از رخ پر نور
وہ دکھنا اسی وارہ دیدار پور

دپوک بیٔب بتو نہ ازحب تمام
کرو صبر از سیر بو فیرہ یام

گژہن چھوم دریش سبزپری
گژہ تتو بو واتن بٹکان سرسری

عیارن دپوس از کجا آمدی
کہ ہستی وا اینجا چرا آمدے

دپوس تم سمندر جزیرک دبیر
سبز پریہ ہند چھوس خاصہ وزیر

بوچھوس سوزمت تور بہر سلام
شہس چھم ونن پریہ ہند کنہہ پیام

عیارن دپوس وز اطلاع دمس
زبہر درآمد اجازت ہمس

اندر ژاو جلدی سو عمر عیار
دیون بیبین ہی سنوودہ شعار

وزیراہ بفرمانِ سبز پری
چھہ آمت باخلاص و انشوری

تہ بوزت صندوقش کن تلنہ کھٹھن
کرن زیب بران لباس زنانن

عیارس دپن کیازہ کرہتھس ژہ بند
انن ول بدربارون شادمند

تتی دراو عیار فرمان پذیر
انن سیت پانس سو دانا وزیر

اندر ژاو کرتم ادائی سلام
بعقل و ادب کرنہ رت کلام

بوچھوس سرورانو کراک وزیر
سبز پریہ ہند سارہ ملکک دبیر

کڈس تم بخدمت زبہر سلام
دپن مہ گژھس تہ اتناون پیام

بیوتا باینجا عنایت کرو
منور راسی از رعایت کرو

توی چھس بخدمت کران التماس
بیوناکرو رنجہ تشریف خاص

دپوس بیبین سوی ارادت چھم
یہ فرمان تسند سعادت مہ چھوم

دچھن کن بتخت تس وژنہ چھک
دچھو مساشہ چھوہ داون فدا
کرس پیہ پریشان کراچھن کلام
تہ کیاہ ناو چھوی باو نام و مقام
دیوس بیبین باو دل شاد و چھس
علی مرتضا صاحبن چھس بچھ
مہ شوم پیہ چھو حضرت امام حنیف
پہلوان دوران بعید و شریف

جہان کس تیغ چھوہ امیر امر خدا
شہ دین و دنیا رسول خدا
ازل قیامتس تعمت تاج
بدنیا و عقبی تس چھی چھوہ راج
زتھ تس چھوہ لا لوکرامت ندا
[illegible]
تسند دی عنایت مہ چھو چھن ونان
بالفت اکس اکس [illegible]
دلک جب چھوہ وارہ باوان
انتی کن پورہ زیادہ [illegible]
اندرژاو پریک سبزہ پری
ناناں پہ ساناں چھو بیم
چھی ژوراہ ریتھن پکان باوزیر

که ای فرو بیه بے ادب بدنشان ‏ مه کرا سو بیهو چانو در دل گمان

گژهن چهک ژه یژ تیره رو خیره سر ‏ چهو چیران فیران ملکن اندر

بیه ونتم ژه کس نشه چهوی چهمتوے ‏ انت گره آدم ژه چهوی چهمتوے

ژه چهک آتشی سه خاکی سرشت ‏ هشر کیاه ژنه تل چهوای بدسرشت

گژهی یدا زینجا مالس خبر ‏ ژئی سر سو فورا به تیغ و تبر

خبردار چهوی یام کاغذ پرک ‏ درنگی بیه اک هوا واه کرک

کرن پوره راهی سو انسان نژاد ‏ نه جانِ خود مفت دادی بباد

پری اک کرن هت سو کاغذ رون ‏ رسانید زودی و دادش نشان

پران خط نهایت سه حیران سپن ‏ پراکنده خاطر پریشان سپن

هتن بر سر خویشتن بر پلنگ ‏ انن پیش مادر تلت بیه رنگ

بزنتون بعز مود سزا پری ‏ تلن چهاهی چان سر جادری

دپوس بیه بتو نه ای باکرم ‏ کریا نه کردم کرم بر سرم

خدا شاد و آباد کرنے مدام ‏ زغم ها ژه آزاد کرنے مدام

تلن تام آنن سه فرخنده کیش ‏ بفرحت دلی زود در فوج خویش

صحابو وچهیت پرکهه شکر خدای ‏ مبارک مبارک کران تر نهه آے

ونتام آسو بیه چندان مهٔ ریش | بتهوی پیچم غم نه تنهوی دوا بین
گمت آسو یکبار زار و ضعیف | نآزار سُست از جدائی نحیف
شباه گو ییتی باڈھ خیمس اندر | وَنان سوکھ نه دوکھ ووِد بایکدگر
صبح فلو نه زیتون دگر شدرون ا | به پیش پری سبز از بهر آن
دپن تس کرت ژی مهٔ ٹھ بڈ کرم | منت چان تا عمر بر سر مهٔ چھیم
اما مس چھو آزار پایس شدید | بشهر مدینه نخواهد رسید
کرکناوه بِلدِ کرم بر کرم | ثبوت منت در منت بر سرم
دوا ہا نمس کت مه نا دردیم | عِلم ہد سو سر دار زن مل ہیم
کرن بالهٔ ٹھه نام پرپاه روان | انِن گاسه فوا تھا که چون برگ پان
دپن ہیبیس گرھتہ مرہم کرس | دوہن دون نه ترن فوارہ چھم کرتھ
یه چھی مرهم خاص نادر دوا | دیس حق شفا چھُم سو قادر گوا
کرس ہیب زیتو نه سوی مرهمه | بخدمت ہہت آیس یکجا ہمه
دوہن منز ژلوک سارُ آزار با | بُبون صحت و تندرستی قوا

مناجات بدرگاهِ قاضی الحاجات

خداوندگارا ہدایت کرُم | ہدایت زراهِ عنایت کروم

پکن چھو من بہی ازادوہ تامام
زنشکل مہ ول رستگاری کرم
نه مرزن ہمرن پیاری کرم
تامکن دوره تقلید چھون بامام
یکسه ہیه مرزن ہمرن لت ع
ان ویریان تی به افعلن ام
ون تی تہ چھم ون ہیه پتن فوع
ای لوپچه برن ہیه چھم بارکرتن
ای ونه فرن ہیه چھم بارکرتن
وطن تونشه از تونشه وان امام
رہیم دو ریم عی بلات سفر
پچھوم از ہمہ عی بلات سفر
خصوصا سفر چھم مر وہیه قی
قلیل البضاعت چھوسی فضل کر
نه چھوم بیت سامانه تی زادو راه
رفیقانه ہمدم چھوم ژی سوا

نظر چھم ز رحمت ز احسان بعی
ز رحمت پانه رحانه لا تقنطوا
ویت یابه نیتی چارہ صفا
یہ پتس نیتی چاو جان سر وفا
علیس غم و وجان وو اوروزه
شفایا فتنہ ہا خفتہ بلاد وواوه
شفایا فتن ہا کام خشنس

بیار و وای ساقی کامی خشنس
شراب مصفا با تما سراب و مئ تس
ولہا طالب جب عہ سا بہ تش اوادی نمنرہ سیسر
بیکسہ یا ودیان ان جہ لقان نواہی بیہ ہا مہ مہرپسته
بیکسہ ان مچھیان تیہ یاوراں و ہن اوان الجر جب
ناچو تو ان بادشاہ دوں یار حضور ہاند سبز پیری

پت یار چھوم قید اندر رام — سو غم چھہ نہ کم بلکہ چھوم بدستم

اگان گیہ زیتون بہ سبز اپری — زرِ و خواست رخصت بدانشوری

درآمد بدر بار تسلیم کرد — پری نیز از خویش تکریم کرد

دِلس پریہ ون کیاہ چھو حال امام — ونُن بلبلین نیز شیرین کلام

حمد لِتس خدایس چھو یس ذوالعطا — شفابخش و بخشندہ ہر خطا

دوا بوم تِی لاگمس روز و شب — ژلوس داوُ دگ سہ سوی گو سبب

دوشی اَس چھہ ممنون احسان تہٕ — دعاگوی ہردم ثنا خوان تہٕ

امامن چھو دیت سلام و پیام — کرٕ ہم دِنُ وہ رخصت کرو آس خرام

تہٕ ہہ چھوس بخدمت کران التماس — کرو ون مرخص باخلاص خاص

دپوس پریہ نیز و سلامت تمام — امامس بوتے یمہ ہر سلام

دوانی امامس مبارک کرُن — قدمبوس بیچھہ تس مبارک کرُن

زہ کرمُت خدا ین سٹھاہ خاص چھک — نبیرہ نبی پاک اخلاص چھک

ان نذر کہنہ چیز تم پیشکش — امامن تلُن گو سٹھاہ شاد و خوش

سوار شدن امام برجھازہ و رسیدن بر مقام عادیان

امامن ہیتوس تام رخصت بیش — جہاز ہول نندہ ریوٹ با فوج خویش

یہ شوہر چھو تمسند امام حنیف
امس ہت گمژ آس فردی پرے
ان موکلاوت بزور و تون ا
یہ بوزت تہ تم سار دلگیر گے
ونکھ تہتہ کینسی اکس نشہ تور
دیوک تم گژھو نہ یہ کینبہ ون
وگرنہ تو خلقن ونو جا بجا
انکُ لعل تہ مختہ لنن ولوے
تتی آو فیرت بہ پیش امام
رُوانہ و جہازس کرکنہ درنگ
امامن دوہا اکہ تراون نظر
بجنب سمندر کمی اک مویاہ
دپوس تم یہ حضرت چھہ خشکی زمین
نہایت جہازہ لگوڈ تا امام
دتوک خیمہ ہرگاہ گذارک شبو

توہی تم کھٹت تہا ورو شریف
توہی آس لاران سہ ژر سر سری
چھہ در پردہ روزت وشلن نا
عیارس پرن بہر تدبیرے
زنانہ سنن عادین گیبہ ورج
گژھہم لعل تہ مال لبنزاو دن
گژھو حوار ور سوا ببانارہا
خہمس منزلدن تی بنفا عدلے
جہازس اناریوٹ خوشدل امام
ہوا صاف فرصت سٹھاہ آشنگ
سبز ژورہ چھین اک کلاہ دور نز
دپون ناخدیس و نتم چھہ کیاہ
امامن سٹھاہ کر تعجب درن
بکیار ہٹو کھٹ بدل آسادھند
دل و جان تتاہا دپک سعی زب

بگشتی کر پانک ژھ یم پایمال | سہ آسی زنانہ کرت مردہ چال
بہ شوہر چھو ننندا امام حنیف | توی تم کھٹت تھاوروی شرف
امس ہٹ گمژ اس قروی پری | توی آس لاران سہ ژرس سرے
انن موکلاوت بزور و توان | چھو در پردہ روزنہ شاہ مثل زنان
نہ بوزت سین تنگ شہ قہر باد | بزاری و منت بپایش فتاد
منت چھم تی کر زنہ کر یکہ ناد | زنانی پتھر پادشہ قہر باد
اسن عالمک لوک بوزت یہ گت | سبک گژہ روز منہ کانہہ منت
عیارن دپوس دم مہ کنہہ نقد تال | کھٹت تھاوتہ ورنہ کری حال حال
زکیبہ کڈن تام اکھ مہرہ ساس | عیارس دتن کرزہ ون معین پاس
خمس منزتہ تھاون نہ تراون قدم | پکان آو با فوج عالی حشم
دپان درای از ملک آن بادشاہ | رسید ندر ملک شمشاد شاہ

آمدن شمشاد شاہ معہ فوج بزیارت امام حنیف رحمۃ اللہ

نیک نام شمشاد شاہس خبر | امام ہمام آو با کرّ و فر
دوان آو با فوج و لشکر تمام | انن ندر بسیار بہر امام
اہامن رٹس ندر دلشاد گو | فرحیاب و دلشاد و آباد گو

براے خوشامدان مخنۃ تھال	عیارس دتون کرزنہ حال حال
جھس منز تھاون نہ تراون قدم	بہمراہ آن فوج عالی حشم
ازین حال کرگیہ کیبنی خبر	چھو لوٹان یہ شاہن سوان سیم زر

خبر شدن میعاد شاہ را از رسیدن امام حنیف رح

دپان دراے از ملک شمشاد شاہ	سپین داخل شہر میعاد شاہ
خبر گیہ شاہس امام حنیف	کرت آو سیر سمند حریف
ڈکان دراو ہت سیت میر وزیر	انن پیشکش پانہ مال کثیر
بخدمت کرن دستہ بستہ سلام	تہون پیشکش مال پیش امام
کرن تام استادہ روزت سوال	ہنتھ مل دتم دل منہ نکن جمال
عیارس دپوک کیاہ چھوا مستدل سوال	ونک تم ہمہ حال جنگ و جدال
پرت کلمہ حضرت کرن آرزوے	تلنت پردہ ون ہاوتم ماہروے
دپوس بیبین از جزیرہ بو	توہی وارہ دیدار پنہوی دمو
تلونہ نقاب از رخ پرزنور	فلس دل ژلس ساروہم قصور
تلاک از رخ نور خود نقاب	تس روی ہاوک سپین فرچیاب
کرک تم ضیافت سٹھاہ بامیز	ملندر ملون زہر حنین چیز

امس بن گراس قدی پری
نوی اس لاران سہ ژرم یک
ان موکلاوت بزور و توان
توتی تم گرت تھاو روی تم پکان
تم تو ہر چہوت سمند امام حنیف
زنانہ سہ اسی کرت وۄہ چال
بگتی کرپانک زہ تم پایمال
ہشارو زباوی عجایب تھاہ
گرت گو سو عیارو بنال شاہ
پین اسپ ہوار پنن پرٹ سوار
صباحی ہتوک رخصت از شہریار

پھر دریدہ وہ روزت وہ مشتان
تہ بوزت پین شاہ غمگین سپھاہ
ونک بہمہ کیبنی اکس لحمہ کتھاہ
سبک گرتھ بدنام اندر جہان
عیارن دپوس نقد کتر او ہمن

انتر خوشامد ورکن مرد عیار
چھس منز لدن و مرد و عیار

داستان ز قدم

روداو وہ سٹھاہ تیز زاور غصہ
پکان رات دوہ پانس پنان
پیپ انجیند شتن بر دوراے نگاہ
سپید نبد وارہ بر سعد
اماسن کرن آن دوراہ
ونی پہ زن خیمہ چھ آرک وارہ
وان دون چھ ییت ال لبہ ای غرہ و دل ہا صلعم
ونی پیٹ ہوت جان وہ سر و مصلحت
ہا ہیمہ دینچ تراچ دوست وہ ت
پائنہ زین چھن اردہ

امی باعثہ ازمہ سنت سال گی | نلان صدمہ کم کم مہ اشکال پے
اگرچہ خداین کرم دفع غم | ولیکن ولی نامہ زیو نم ارم
خصوصاً مہ جیم قید خان دریار | مدینس ینس چھینہ اصلاً مہ وار
گژھ ہو ون ارا ینجا براہ ارم | مسلمان کرون بادشاہ ارم
ہکو سنہ ونت طالبن کہنہ جواب | سپین منفکر تمامی صحاب
چھو پرت کینسہ کت حب وطن | زحب وطن آو مہ زر تن
چھو اندر وطن آدمی مست و شاد | اگرچہ غریب آسن نامراد
سپین بے وطن گو مسافر ذلیل | غنی آسنہن گو سو ابن السبیل
عقل کر نہ پیدا فکر چہ مرکن | گژھت پی وطنی سہ عاجز
کرس کیا زہ پروردگارن رحم | زہ ریچ منس چن پرکاچن چھہ کم
چھو کھی آدمی زاد خدمت کرک | انک کھن نہ چن جان حرمت کرک
خدا او عالی کرے زی عطا | دتک خرچ راہ زی دیکا زخطا
خصوصاً منس پس سپین بے وطن | زٹن رز رٹن جای تم ل دن تن
نہ تس سیت دولت نہ تس سیت مال | رفیقاہ نہ تس کانہہ بجز ذوالجلال
نہایت چھہ محتاج تمسے چھہ واو | کرن یاد شام و صباحش زہ تھاو

رخال سمندر جزیرہ تمام
شہین ہند قصہ بن ہن از ہر کدام
سود در گفتگو آسو طوطی تتال
زبانی عیارن بیان کرہ حال
پین شاد حمدہ خدا بین دین و
ذکر علماء جین روز کا عزیزان
کرن پیش پیش خطا حضرت امام
گوان دوانی کرن درسته سلام
دوان گو اول پیش پیش بیرجار
بنی اندر دانو عمر عیار

پہلو انی ہیبت زینون جوان
ون سر بسر حال آن عاویان
گرہ گرہ صحابن ہندی بین تخط
مدینہ پین شاد ازہر منظ
دپان سار حمد و ثنا خالق
بشادی پیان بزہامبدآس کس

روانہ شدن نامہ خفیف
بشہر ارم بعد رفتن عیار

ہزاران درود وہزاران سلام
کرن دین جاری ونن سر بسر
پیں از حمد و نعت خدا و رسول
بفضل خدا و بعون نبی
سٹھاد در فراق تو چھم دل مشتاق
دپوم یمہ لاران بخدمت اول
قسم چھوم کہنت یانہ زین ارم
خصوصاً عزیز دلم ژور یار
نہ شاہ ارم گو مسلمان لڈت
گروم دل سٹھاہ درہوی ٹھرمہ آم
گژہم والدس وانتاون سلام
زبانی وینو تمنہ عمر عیار
گژہم والدس وارہ تسکین کرن
وٹن نامہ سر نامہ کرنس مہر
صحابو بیو بین پین خط لکھک

بروج بنی آنکہ خیر الانام
زشادی و غم شرح کر کر خبر
عرض چھوم بخدمت نہ نھاوم قبول
سلامت دراینجا رسید این صبی
وچھت نا بو ورخواب چھوم اشتیاق
ژلم اشتیاق از دل ای با تحمل
بلم تا نہ کر دل ژلم کرمہ غم
پیست درارم چھم بزندان زار
نہ ژم یار آنم ژ زندان کڈت
فرم خشلبس ون ارم کن لگام
صحابن نہ دست لبسنہ سارن تمام
چھو چالاک درکار ہا ہوشیار
دعا گژہ ہردم بسکین کرن
عیارس ون تن دراو سوی شہر
عیارس تھے سارن بن ون تک

پین از رفتن آن عیار چون
امر خفیف بر ارم شہر راہی شید
روان سکوچ در سکوچ رت دین پہر
موافق بفضل ربی شہر ارم

پیس از چند روزی عقصہ و غم
سلامت ضمیر کاو در آن جب رسنکہ پیش شاہ امیر
دنیا ژو دو یاد شین پیش جدو وستہ بار اکشا مر
جیب دو ارہ پیش چھ سیت سامان تیب
سبہ بنج فوج وارہ میدان تیب جن
ہشکہ ہنج بیہ تت جیران پین یتھ پتا
ہنج عرن فوج کن

برآمدن فوج کفار بوقت صبح وترتیب صف بندی کردن جانبین

صبوحی دوان دراو فوج کفار — بمیدان جنگ از پئے کارزار

کرک صفہ استادہ از ہر دو سو — مقابل سپین ہر دو صف روبرو

زہر دو طرف درہم آو بخنتند — بسی خون زہر دو طرف ریختند

صحابو بڈہ بڈہ تکبیر پرُ — رہت گوتی کافرن ہند در

امام حنف آو جوشس اندر — شباشب ٹان گوک تراون ستھر

چپ و راست تم کرہ ساری فن — پٹھُس ہٹھ کران تودہ ہاتم کرن

کوہٹس تام گر گوس پرخون تمام — زخون گوشہ میدان گلگون تمام

صحابو رنگ تم ژنک صف بصف — چکاچاک شمشیر از ہر طرف

کفارو چھک یام شمشیر تیز — گرفتند در پیش راہ گریز

کران بوک شاہ ارم زارہ پارہ — انان بوک رٹرٹ دران گیرودار

مدارا کرت اندران رزمگاہ — کرن ایستادہ پہلوان ستھاہ

بڈہ کریک کرنک گژہ صف بصف — رٹھون درمیان بروٹھ شاہ حنیف

کرو حملہ آنیون سوزندی رٹت — نتہ گژھہ تراون نتی سر ژٹت

نہ بوزت شاہ حنیفہ دلیر — دروں شد بفوج ارم ہمچو شیر

گژہو نصف راتن ین اتھ تمام — کروساری بیخبر قتلِ عام
یہی مصلحت ساروے کر پسند — سو شاہِ ارم گوسٹھاہ شاد
تہکت آس ہیپت تمامی صحاب — گمت اس یکبار مشغول خواب
دوان آئی کفار بد روزگار — کمربستہ ساری تتن پٹ تیار
بفوج ظفر موج داخل شدند — بسی از صحابہ بقتل آمدند
ٹکان گی خبر دار بعضی صحاب — کرک کریک سارے وتہتنگی خواب
تہان اچھ وتہت نندرہ ہیت گی زجاے — زتاریکیٔ شب سٹھاہ گیر آے
تجکنہ انھہ کینیہ تیغ و تبر — ژنگت آسی زخوابِ خوش بیخبر
دجین نہ کہو زژل ایا زخم زد — صحابہ سٹھاہ گی ازان قوم بد
پراکندہ گی لگنہ کو نہ کینیہ سیت — ژلان اندکی کنہتہ کنہہ دور وات
اما بیب زبیتون وطالب جوان — کشیدند تیغ از میان دزن
دریدند از ہم صف کافران — بریدند شان را بتیغ بران
بخندق وست پیو امام حنیف — برآوردہ یک نعرہ شیر لطیف
بعجز و تضرع بخندق درون — کرن یاد آن قادر بیچگون
خدایا ژہ چھوک چارہ لاچارگی — ژہ چھوک یار در وقت آوارگی

٧٢

کرون نالۂ حیدری با قہر — بونل گوز مینش تہ الریا وشہر
وست بادشہ تھکنی بیوز تخت — نگونسار و بیہوش گو شور بخت
ہمہ کافران شقاوت اثر — وست تھکنی پے تہ گی بیخبر
بہوش آی و تہ اکس گے ژلان — بلا یاہ کئے آیہ از ناگہان
اگر بیک نعرہ بیتوی ہیو کری — یقیناً یتی کانہ اکھاہ کردی
صحابن کنن گو سو نعرہ علی — زہر سو سمت آی تم ولولی
امام حنیفن بخندق درون — دپان بوز نعرہ پدر از برون
گیس پیدہ ہمت تہ زور و توان — کہہت آواز خندق اندر زمان
دوان آولاران بہ پیش پدر — دوان خون ہاران بہ پیش پدر
علی صاحبن لتس کنارہ کرون — ڈکس بوسہ لتس وارہ وارہ گرز
جوان بخت زینون و طالب جوان — بہ پیش پدر آی زاری کران
کروک پانہ وانی ملاقات خاص — فولک دل تہ ژلوک سار و ہم ہرس
صبح فلونہ گنڈم تصادن کمر — بقتل کفاران دوزخ اثر
بہ دلدل سوار و بکف ذوالفقار — چو شیر ژیان درا و بر کارزار
صحابہ دپان درای بستہ کمر — سہ زینون و طالب دوشی شیر نر

نوشتند اہل خبر در کتاب — گرفتند چون گرد قلعہ صحاب
زن و مرد در شہر پیر و جوان — گران الامان آی اری گران
شہابس ہیتوی قتل اس آی تنگ — پرو کلمہ ون چھو نہ یار ای جنگ
اندر زای در قلعہ اصحاب دین — کفار و پروک کلمہ آنک یقین
ز زندان کڈک یار عالی تبار — سپن ہم ملاقات تم یاریار
از انجملہ تراوک ازان جیلخان — ملکزادہ کم کم جوان پہلوان
پروک سار وے کلمہ تم شادگی — زکفر و ز زندان ہم آزاد گی
ہمہ یار و اصحاب نصرت نژاد — ازین فتح گشتند مسرور و شاد

رفتن عمر عیار بدنبال شاہ ارم و او را چہار برادر بودند

بفرمود حیدر بعمر عیار — بدنبال شاہ ارم شو تیار
عمر دراو لاران بدنبال شاہ — سیر راہ و چھین سیت زی ہت شاہ
برادر بشاہ ارم بود چار — تمی آس ژون شہر نی شہر بار
از انجملہ املاق چالاک دست — سوز تھوبوی آسوس ستھاہ تند مست
سپاہن پان آسوا اندر پناہ — یکوون گژھو پیش املاق شاد
عیاران کلاہ نام تھاون بسر — سپیون غیب و نا بود اند نظر

وچین نہ کیہو کس گرگ ہاوان یان
سین ساجیران زبانہ زبان سو بو جنتید۔ بین
دوند بدو نیال گرگ کنیتہ زان پشن ہبن
ازنی ڈیش نیسپ مدا املاق ثنان سمبن بدر
دژن زیتہ تاج سر بن بیشپ بو ان علی و بے
دوان واتیو وبن بیشپ سر بر واتو بے
جب بشب وبن سر بیت ثنان پشت پیچل املاق
سو حضرت بیت شرکی جبان
ازنی فوج کس جیدرن زوو زود

بو یدزانہ ہاتلہ بدخو بہم
زوالی تتی بوزشمشیر تیز
نٹان چھوس پتی ماینتوی لازم
دپوس تام املاق شاہن جواب
بمتن کیاہ چھو تتھو جرأت وِ اختیار
مہ چھوم فوج بسیار خنجر گزار
اگر آسی اسک ژہ پانی وچھان
نہ روزہی سہ زیتون نہ شاہ خنف
چو عیار شنید گفتار شان
تجن ٹوپ از سرتہ نُن پانہ دراو
علی ولے شیر دلدل سوار
ہمتس سیت کس در جہان ہمسری
گرزیک بتوتتوی چھو پتی تیغ ہت
دپوس شاہ ارمتی وچھہ اک بلا
رٹن ہتو سو املاقن اندر زمان

دژم آبرو نہ خجالت انم
زسرتا بپا کرہس ریزہ ریز
بامدادزیتون رٹت مارہ نم
مہ برغم تہ وسواس مہ کر اضطراب
ژہ بیٹھ یورُن جان چھک نا بکار
پہلوان زورآور و نامدار
کرک قتل سارے اکوی پہلوان
بیکدم گژہن فوج ہت تم تلف
بخشم و قہر شدز اظہار شان
دپون بادشاہس تھکُن زیادو
چھو بسیار پرزور و خنجر گزار
چھو در پہلوانی و جنگ آوری
بین نے انک سیت پانس ذلت
پتی یور چھوم سیت افسوس وائے
دژن ٹوپ بر سرتہ گو در نہان

نیہ بورت دیو پی بہ بہ سمود
بدر نیال اوسوچ باپہ بیدرار
دوشنی فوج ہیت دراو جیدرار
سمہ بستہ ونیال ان املاق شہریار

خبر شدن املاق شاہ را از رسیدن فوج حضرت علیؑ

علی ولی شاہ دلدل سوار
چو در شہر املاق کردہ قرار
بیک بادشاہس خبر واتو فوج
چو دریای جوشان دوان سخت موج
بہادر ہمہ شیر مردو جوان
ازمی فوج چھوک سربسر پہلوان
گندن ہتھیار سامان جنگ
دوان فوج ہیت گو میدان جنگ

ابستہ پتہ بیش علی پہلوان
دیتو بوزت دوان آیہ زیتون جون
کرن مارہ پیکار درکارزار
جانان بستہ پچھوم جارفار
کرن بیب زیتون مرکی ویچ
کرن اریکای ہتھی تیز تیر
میدان آیس دراو جولان کرن
تلون یاپہ در دست گرزگران

دپان کونی دین چھو چانیو
نبی کہ کوی کپن چھو چانیو
خدا سوی چھو بس وحدہ لاشریک
قدیم ازل قادرت و پیک
تی پیزنہ و دونی تکان کلمہ پڑ
نہ تہ جائے آسی بت رسم
چھو یا دین دین رسول خدا
یو شومی ہم سو دین تی چھو راہ ہدا
یہ بوزت گژھان نار املاقہ چی
ارشاد نتی گو نہ تایا بکی
تلون از قہر گرزہ کا گوم
دیون بیب زیتونہ ون بوی بی

اجازت مہ دم یا علی بہر جنگ	مقابل امس نیرہ بو بید رنگ
دپوس مرتضاؤن ژہ بہ برقرار	نئی نیرہ کا نژاہ امس رو بکار
سیہ سر ژہ چھک چانی شاہان چھوہ	زنانن سزاوار میدان چھو نہ
دپوس بیب زیتونہ ای شاہ پناہ	چو رستم چھو پر زور املاق شاہ
امس بد چھو میانوی دس خار خار	مقابل گژھن بوپے کارزار
بحکم خدا و بزور نبی	اکی ریچہ گالن یہ مرد غبی
دپوس مرتضاؤن حوالہ خدا	خدا فتح و نصرت ژہ دیئی مدا
دپان درایہ زیتون بختی سوار	انھس کت نئی تیغ زہر آبدار

جنگ کردن زیتون بہمراہ املاق شاہ و کشتہ شدن املاق شاہ

گژھانی دپون کا فرن وو پک	یہ وچھہ تیغ بران خون ریز پک
نہ بوزت سوا املاق پرنار گو	دوان آو از خشم خونخوار گو
دپون بیب زیتونہ ای بدسوا	حیا و شرم کو نہ رودُی جوا
یتون دین تراوت مسلمان گیک	مسلمانی سیت یکسان گیک
دپوس بیب زیتونہ ای بے ادب	مسلمان سپین مان فرمان رب
عقل کتو گیو کا فرو کیاہ بنیو	کنن چیونان بات دوہ نہ انیو

دیبر گرزہ لاین تمی چیرن
دپون بیب زیتونہ ضرب تیغ
دوان تیغ پڑ دوان ہیت علی

دپوس تم بو کر فیره از دین حق و — نبر زاه بو نیری نه زائین خود

نه بوزت ته زیتون سپن خشمگیر — بیکبار دارت دتن بر زمین

زگٹھ تس بسینه دتن زوره ان — رٹت کله ژٹو نس تیغ بران

کله یکطرف پوس تن یکطرف — بنار جهنم سپون بر طرف

وچهت حال تمتند سو فوج گران — بخدمت دوان آیه کلمه پران

علے ولی با صحابه دگر — بفرحت دلی ژاے شهرس اندر

زن و مرد از شهر پیر و جوان — مسلمان سپن بادل شادمان

ته ڈیشت ژلو پادشاه ارم — سوئی شهر دیگر برادر بغم

فرمودن علی مرتضی عیار را که نظر کن که شاه ارم بکدام طرف گریخت

بفرمود حیدر بعمر عیار — وچهن کور کن ژلو یه شاه کفار

دژن لوٹه پهن را و نراون قدم — بدنبال شاه ارم تیز دم

پکان وته ڈیٹهن تمی ہت سوار — گرفتار بچار درناله زار

روا ره ورسیدند در آن شهر — ز در چور زن اٹی باعش اندر

سوارا گودن بالیی ہت خبر — سوا از محله خان آ سو نیران نبر

سوارن خبر یام و نس تمام — ننهر بیهو دست منڈنن گوش شام

تہ بوزت دوئی شاہ عمار گگ
پریشان دل و سینہ صد چاک گے
بایید آنک پوت برقیم کن
دوان تی بزاری ہتو کی ہی وون
چھو آمت اسی دشمن فرو دار
علی پہلوان ژم ولدل سوار
ہر چا پن دین جاری کرو ک
ملک پانی کن ژوپاری ووز
کونسہ چاپہ ارام چھمنہ دوان
ہتوی چھوس لران چھم پتہ پیشن
کران بت پرستن چھو پتہ سخت
یمن بت پرستن کران تحقیق
کرت نہ ونستام کانہ ساونکار
یہ کار اہ چھو دشوار ازحد قرار
پرستی کران چھان عمراہ گتی
دہ کرپور غیرت دروبہہ پدی

عیارن دپوس اہی خبیث زبان | زبے ہودہ گوئی ہناوٹ زبان
تتھی کن تہکان آسوا ملاق شاہ | بنو کر خداین بیکدم تباہ
چھو کیاہ چانو جرأت بشیر جبار | درک کر ژہ اصلا کرک کارزار
دوان گو سولاران بوآنن رٹ | تہون ٹوپ بر سر تہ رود کہٹ
بہر سو پتے سوزہس کہنہ سوار | نوان گوک دستار آن مرد کار
لگوک نہ اتھہ کیاہ بتن بومجال | یوان چھا اتھہ کینبسہ غیبی رجال
اڈن تیغ بران کڈن ازمیان | وژرنگ کمر بند رود کنہ دھیان
کرن لوٹ سارن پتن جھس برن | تعجب بتن رود سارن فرن
صبح دم پیش علی دلے | دوان واتو عمر بخور رم دلی
ون گو سو نصرت برائی پناہ | شہ ست زن ہتن پیش قرطاس شاہ
کرس تم تسٹھاہ تورہ خاطر جمع | ونے چھنہ سواران جنگک طمع

خبردار شدن شاہ ارم و قرطاس شاہ از آمدن حضرت علی علیہ السلام

علی ولی باسہ لشکر تمام | بدنبال شہ او در آن مقام
خبر گیہ پتہ شاہس تی ولولی | پئے جنگ و پرخاش آمد علی
سہ فوج و سہ شاہان بہمراہ او | ہمہ زیر فرمان نکو خواہ او

شب روو تمہ بانت ستکدل
ستکدل پلیہ
ونان زار تہ بتاجری ستکدل
ونان زار تہ سوتی ازرسگاہ
صبح برو میدو سوتی اسپاہ
دوشی راات پت پہلوان وافر یمن
ارمشاہ خود شاہ و لشکر پیشن
قرطاس الار لشکر سوو
سوارو قرطاس شاہ وہ زبردو
کس صفدر ان جنگ جاب چھ تیغ
فرو جنان پتہ شہبند شال پتیغ
صفدر دوان پتہ شاہ مندان نشان
بتہ ووزند صفکہ تب ہمو و وزنج نشان
تیغ ونہ ان ہمو و زبرو کاب ہمو و ژنان
صحبت بتہ ونو ان ہزار بتہ آن ترو و دار
ہا بتہ ان تیغ آ عیب طاقت کارزار

نکان دراو قرطاس از صف نبرد
گران کریک بر لشکر مومنان
گراہ اک بمیدان پرسان کرس
سپین زود زبیتون تختلی سوار
اجازت دتوس مرتضای بجنگ
کرن کریک اکس تس بقہر و غضب
دپوس توره قرطاس اندر جواب
پدر زوره از ملک کرتھن بدر
وہ پک نیز از چھوم سینس ژہ جنگ
ہمیے ون بو املاق شاہن بدل
لطاہر ژہ از دست من چھو قضا
تلن گرزه لایُن بزبیتون جوان
دوان آیہ زبیتون ژنس کمر
انتھس کت ٹٹ نیون چُن گاہ
اگر از قہر دب دمی بر زمین

انتھس کت ہنن گرزه گاو سر
یپن زود زبیتون جنگی جوان
اکی ژ نجہ باخاک یکسان کرس
کرون عرض ای شاہ دلدل سوار
روان شد بمیدان کرنہ درنگ
ومہ کیازه کرتھم مہ پوری طلب
ژہ ہی کرت ملک تہ دین خراب
ژ ٹوٹ شاہ املاقسی پانہ سر
نی ون ژہ ساری دلبری نہ ننگ
کرت ماره آواره اندر جدل
لبک از چپ و راست ساروی سزا
تلن گرزه لایُن بزبیتون جوان
رتلی تلت نیون بالای سر
دپان چھس ہنوون کرک چار پارہ
گژھی سوار ڈجن مشی کیہ زمین

۷۹

برون قلعه بیوٹ شاه زبون
گژهت ونن بادشاهس خبر
روان دراو ناله دوان پیش شاه
ژه کس یُوت گوی غالب و زور دار
ونس پادشاهس حقیقت تمام
فرم بیب بیتون مسلمان سپن
یوانی کرون فوجس قتلِ عام
مسلمان کروک تمه ساروشهر
ژلوس پانه نیرت زشهرِ ارم
پتی واژ زبیتون بخشم و قهر
کروک جنگ مارک پهلوان ستهاه
تمی بیب بیتو نه بی ترس و باک
کرک تم مسلمان خورد و کلان
تتوی آم با فوج و لشکر تمام
ژلتی تته ون آس ژهی نس شها

کڈون اک سوار راه به قلعه درون
خبر بو زه وُن گوس نِ بر وزیر
یوانی دپن تس بنت آبو کیاه
کڈوک تم ژه از ملک بیچاره خوار
زشیر خدا و امام همام
مسلمانی سپنت یکسان سپنِ
یلانِ کلان ماره گی خاص و عام
پنون دین جاری کرُک سربسر
سوئی شهر املاق تراوم قدم
عرب فوج هنت الراون شهر
پتی دراو پانی سو املاق شاه
کرون شاه املاقسی سینه چاک
ژهیت پیش قرطاس وانس زلان
کروک رام قرطاس شه چون غلام
توقع مه چانوی وه رودم مها

شہس آسو بر سر عجب تاج زر | مرصع جرت سوی ز لعل و گہر
دژن ہتھ پانہ نیو بش سو تاج زرین | پتھس شیر مردس چھ بڈ آورین
خہس منزل و تاخ تراون قدم | خبر ہت بہ پیش علی تیز دم
دیون یا علی گوشہ کم خرد | بہ فیروز شاہ از برای مدد

خبردار شدن فیروز شاہ از قدوم حضرت علی مرتضی ؓ

خبر بوز تھی شاہ دلدل سوار | بدنبال شاہ ارم شد تیار
ازنجا کرو ک کوچ زود و شتاب | بمعہ فوج شاہان و فوج صحاب
دتوک خیمہ خرگہ بمیدان تمام | کروک شور و شر تہ تلوک دوام
بیک تام فیروز شاہس خبر | علی ولی واتو باکر و فر
نہایت چھو لش سیت فوج عظیم | ہزبر دمان جملہ شیر شہیم
اگریم گنڈن ہل بمیدان جنگ | بلا شک اُن سارِ عالم تبنگ
نہ بوزت شہو کر تیاری بجنگ | شباشب کرک جمع فوج نہنگ
دپان درای صبحی بمیدان دوان | سپاہان و گردان جنگ آوران
صحابہ چہ صف ہا بیار استند | ظفر فتح و یاری زحق خواستند
کشیدند چون تیغ ہا از میان | دویدند مانند شیر ژیان

دین تی وہ اس پیش تارکی گژھو
ژ پیت پانہ تنی یارکی گژھو
فتح کر و پچاشاہ ارم و
الیجن شاہ ارم بملک تارکی
الحکم علی وسے نا مدار
یتی گوس لاران بو عمر عیار
السید نہ در شہر تارکس او بجان
ان پنجہ مشتی تارہ احوال خبر
وون تارکس کرو احوال خبر

د پوس مرتضاؤن بروشاد شاد
دوان آیہ زنیتون بمیدان جنگ
کہای کافرے ادب کیاہ ژہ ناو
دوان لاف کیاہ چُھکھ ہیوان سون ناو
د پوس تورہ فیروزشاہن جواب
مسلمان گیکھ بنہ در ایک نبر
یہ کڈ تھن پدر بلکہ کرتھن فرار
تلون گرزہ لایُن بخشم وقہر
دوان گیہ زنیتون جنگی دوان
بحکم خدائی زمان وزمین
مسلمان سپن زود ترہ کلمہ پر
پرون کلمہ و لول کرُن کفر دور
علے صاحبن لتی مدارا کرُن
انن سر پسر فوج درراہ دین
نہ ڈلیث نہ ژلو پادشاہ ارم

خدا یاؤ و نصرت رفیق تو باد
کرن کریکھ تس کافرس بیدرنگ
مرا از برائے چہ کردی یاد
پئے داد یکھ برونہہ مشی سوزتاو
ژہ کیژاہ گیکھ بیحیا و حجاب
جدن بندہ آئینہ در ایک نبر
پترمارُتھن آبو نا دانہ عار
لگان بیب نیتون رٹن بربیر
بگردن رٹن سخت اندر زمان
تلت یکقلم نیون از اسپ وزین
وگرنہ دمت زورہ دارت بیچھر
انُ باخوشی مرتضاہس حضور
دلکھ حبُ تس آشکارا کرُن
پروکھ کلمہ از روی صدق و یقین
سوار ہوکھ سبیت ہت ارستم

زلک ید جھانس ملک کوہ و غار | گلک عافیت چھی فلک خونخوار
تہ بوزت وین تارکس بوزحال | بہ پیادہ نِنی چھم علی کل حال
بوان کرچھہ کینسے اکس در نظر | نوان تاج از سرنہ تاغ از کمر
بصورت چھہ انسان بشیر بلا | امی ور بلایہ کروس مبتلا
شہن ہتورن گوس غیب از نظر | تولت تام نیوئس زسر تاج زر
خہس منزلدن و ل تستد تاج زر | دوان آو پیش علی ہت خبر
ونن مرتضاس خبر یو یریت | ارم شاہ گو تارکس نش ذلت

از رسیدن فوج حضرت علیؑ شاہ تارک را خبر گردیدہ ترتیب صف آرائی از ہر دو جانب گردیدہ از دست امام حنف چند نامی پہلوان وغیرہ شکست خوردہ بعد ازان خود شاہ تارک بمقابلہ امام حنف آمدہ بعد خوردن شکست مشرف بہ امام شدہ

بفرمود حیدر مہیا شوید | مہیا پئے رزم اعدا شوید
بتارک چھو ون جنگ نیرو تیار | خدا چھو ہی ہر جا مددگار و یار
نتی کوچ بر ملک تارک کروک | توکل بربّ تبارک کروک
دپان وات نتو گیہ شاہس خبر | دوان فوج ہت دراو میدان اندر

ننھے کن پوان گے سٹھاہ نیزہ دل
سٹھاہ کھیوک ہیبت نمو کافر
امس پہلوانس نشہ کیاہ چھہ جاے
نہ بوزِت نہ نارک سپن خودنبار
کرن خللیس واریاہ دورہ دور
سٹھاہ آسوا مُنت سوز ہز برت
اماس دپون بدوہ چھک شیر نر
امامن تہ اصلا ہنوس نہ ذمہ
وگر مرد چھوک کافرو زود تر
زہ ضرب اول دِلک شیھ زی
دوان آو کافر دتن ضرب تیغ
امامن دپوس تام کرباک دار
دویم ژنڈ لاین سٹھاہ ورہ سان
پتی کافرن نیزہ ڈولنس برت
امامن دپوس کافرو گوش کر

دوان جان گے در جہنم خجل
دیان اک اکس اوسن کیا ہیم گرو
یہ گو بیگمان ناگہانی بلای
بمیدان دوان آو خلی سوار
تلون شور از حد کرن گور گور
تہکن تی یہ کینزاہ ہکن ہیز کرت
مہ پٹ اولا زی بنن زخم کر
بوکر کافرس ضرب اول دمہ
برودی مہ پٹ ضرب اول زہ کر
ہنا زخم مرگ براد ر پلے
امامن رٹن بر سپر بید ریغ
بتن اک ہنا گژہ نون از شرآ
کرن بر سپر رد بفضل منان
امامن سوز اوس زہ تکہ کرت
وہ چھے میان انوار تہ ہوش کر

٨٤

وفادار بو یاہ مہ کانہہ دِزام نہ
یمن نشہ حاصل مہ کنہہ آم نہ

تھکت یم کمر بستہ در جنگ درائے
پتو آہی دلتنگ بے ننگ درائے

یمن سارنی ہنز وہ سورم مہ بُھر
چھو بہتر گژھن میون ملکہ نبر

وجارس اکس منز گژھت دور روزٕ
نتہ یم رٹت مارنم بالضرور

چھو لازم مہ کرزہ وہ در ملک دین
نہ زاہ ناو باین ہندِوکے عمرہ ہن

براسپے سوارہ شدہ شیرٕ دوان
علۓ ولی دیدا ور ادوان

دژن دلدلس جف نژ اون تُدم
بدنبال شاہ ارم تیز دم

کرس حیدرن کربٕک پیچ فرمان
ژلن کر چھو بے جنگ دٕ اپ اشہان

پنن پران ساری ژہ رسوا کرت
زبی غیرتی از خجالت برت

چھو کہی مرد پتو فیر جنگاہ کرو
دلیرانہ اک تازہ رنگاہ کرو

وچھو آسہ کس مرد تہ شیر نر
بہادر نہ جنگ آورو پرہیز

نہ بوزت تہ پتو فبو شاہ ارم
اتھس کت ننی تیغ ہت بر ستم

بوانی دتون حیدرس ضرب تیغ
تمو تیغ رُٹ بر سپر بیدریغ

کرُس حیدرن نالہ حیدری
رہت گومتھس سار زور آوری

دژس حیدرن تھپ رٹس کمر
تلت نیون از اسپ بالایِ سر

۸۵

مہ درکار چھوم اک عنایت نہند
بدنیا و عقبی رعایت نہند

دپوس حیدرن غصہ غم دور کر
پتن بادشاہی بدستور کر

بفرحت دلی کر تمو عزم راہ
رسیدند در ملک فیروز شاہ

کرک ستھ عنایت زاندازہ بیش
بدستور تھاوک سو بر تخت خویش

بشاہی چو فیروز را شاد کرد
سوئی شہر قرطاس شد رہنورد

بقرطاس ہم از رہ لطف و جود
بدستور شاہی عنایت نمود

ازو نیز پدر رود راہی شدند
چو در شہر املاق خیمہ زدند

انک تام فرزند املاق شاہ
کروک وارث تخت و تاج کلاہ

قدم تیز تراوک براہ ارم
پکان شاد با بادشاہ ارم

اہل ارم چون خبر آمدن شاہ ارم بہمراہ علی باظفر شنیدہ تمام شہر باستقبال بادشاہ برآمدند خود علی ولی شاہ ارم را بر تخت خود نشانیدہ متوطنان شہر خوشنود شدند صبح دیگر حیدر بادشاہ ارم گفت زیتون دختر شما تا حال در عصمت دارد ازین چیزی شکوہ نکنی مناسب این است بہمراہ امام حنیف نکاح کنید

شنیدند اہل ارم چون خبر
کہ آمد علی ولی باظفر

پیٹن وچھ دوخوشحال بادوی ارم
سوشاہ ارم شاد و اندر حرم
ان ہنہ تاون سو پایکرہ پیش
علی صاحبن پاینہ تختن خویش
شاہنہ وارہ ہمت زبار
اکی بادشاہ ارم سرافراز
ونکہ بجھم فوکر شہر ارم
ہیدنہ باشوکت و باحشم
شادی بروہنہ ورای اجتمام
زن ورد شہر کہ ہمہ خاص و عام

درون و برون جملہ مسرور گئی
بدنیا و دین تازہ معمور گئی
دوم صبح شاہ ارم بار ضا
پیٹن حاضر مجلس مرتضی
ہم بلغم شاہی کرکی تازہ تر
سمت آس صحاب یاکرہ گر

وزیران امیران و شاہ ارم
رشن جملہ حاضر بہم
دران بزم مرتضی لب جوان
نفرمود حیدر زیتون جنگی جوان
اتن سبب بستہ تا بجال
پیچھ دختر ذوالجلال
پیچھ چھ دو عصمت حق بشیار
ز و جشت پیچھ پیدایان ہا پدر وار
امیں پیٹہ طاچھ حق پدرہ داد
کونسوی امسندی و باعشہ از خدا
امسندی اسلام و راہ پتن ایمان سبیل
بعدت امسندی تراہ بیچہ بنیک ہمہ صلی
ہدایت سکہ ازاتہ پچھوہ ستگاہ بایہ پیٹن
سار رود وقعر دوکلان
بچی بنی سس بنیاں الوانہ نیغ جوان
بچانی خنعو اسعان

لیمنہ مہ اسُند دلس کینہہ ملال
بفرمووزان پیس علی نامدار
بخاطر اگر جان زانک صلاح
کرون عرض دِ سنتہ یا امر
مبارک یہ گو فضل داوربن
مبارک یہ چھیم بخت بیدارمی
یہ کت برسر و دیدہ منظور چھیم
امام ہمام از پذیر دچھان
کرک ساز و سامان شادی تیار
بمجلس ستھاہ عود و عنبر ذران
کروک سوال شہر س ک کوت تنیز
شہن مال تہ لعل و دولت تمام
کنیز و غلامان زرین لباس
سیون بربیتو نہ حاصل مراد
گرہ نیرون بوس کہیو مت قسیم

گواہ چھوم مہ تت پانہ ایزد تعال
شہا بوونے اک کتھا گوش دار
امامس کروون بزبیتون نکاح
مِہ تی چھوم صلاح نُنی چھپوی جاء رضا
یہ گو بخت و اقبال یاوربن
دپان پانہ چھوم شیر جبارمی
سعادت یہ نور علے نور چھم
سعادت مہ چھوم ای سعادت نشان
رنگ رنگ برنگ نعمتِ خوشگوار
چھکان جا بجا عطر نوبت وزان
پروک خطبہ مِبر و امیر آس منز
دتن بیب بیتو نہ بہرا امام
بخدمت دتن لش مز تیمن اساس
امام حنیفہ تہ گو شاد شاد
بماتا نہ بویا نہ زیبن ارم

۸۷

شکر بسوی خدا تعالی که این
کتاب زیتون نامه تیار شده

بعون عنایات پروردگار	شد این نامه الحمد بنیاد
هزاران درود هزاران سلام	بروح نبی باد خیر الانام
باولاد و امجاد و اصحاب او	تحیات و رضوان باحباب او

بباعث ابرام یکی از احباب این کتاب تصنیف نمودم

نه در شعر آسوم شعور کلام	نه در ذہن اصلاح نظمک نظام
مہ اک دوستاه بث سوالی بنیوم	تمی کر مہ ابرام نالی سوگوم
بہانہ کریا مس لیمنہ کتاب	پنجابی کتاباه مہ انځم شتاب
و نوم تی یہ از عقل مہ برونهہ آم	کروم گفتگو تھا ومس شعر نام
نہ خاطر جمع نی مہ فرصت حصول	و نوم مختصر زیاده دتو مسنہ طول
امید از بزرگان صاحب عطا	و چین ید درین نامہ سہو و خطا
رٹهن زیر ذیل کرم عیب من	نخند ند برای نازیب من